

MIR I DOBRO

Glasnik Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja BDM

MOSTAR, LV/2, rujan 2023.

LV/2, rujan 2023., SLUŽBENO GLASILO

Izdaje: Hercegovačka franjevačka provincija Uznesenja BDM, Franjevačka 1, pp 153, 88 000 Mostar;

Tel (036) 333-525; Faks (036) 333-526; web: www.franjevci.info; e-mail: mostar@franjevci.info

Uredio: fra Stanko Čosić; **Odgovara:** fra Jozo Grbeš; **Lektura:** Irina Budimir

Grafička priprema: Shift Brand Design; **Tisak:** Fram - Ziral; **Zaključeno:** rujan 2023.

PROVINCIJALOVA RIJEČ

Dopis braći	5
-----------------------	---

GENERALNA UPRAVA

Pismo Generalnoga ministra i Generalnoga definitorija cijelom Redu za svetkovinu sv. Franje 2023.	6
---	---

IZ ŽIVOTA PROVINCIJE

Jubilarci Provincije 2023. godine	8
Fra Nikola Pašalić proslavio srebrni svećenički jubilej.	9
Proslava sv. Ante u Chicagu	10
Posveta crkve sv. Petra i Pavla u Mostaru.	11
Novi član u Zajednici.	14
Vijesti iz Provincijalata i sa sjednica Uprave, svibanj 2023	15
Provincijalovo pismo braći, svibanj 2023.	16
Pohoditelj odgojnih kuća	16
Polaganje prvih privremenih zavjeta.	17
Vijesti za braću, lipanj 2023.	18
Svećeničko ređenje u Mostaru	19
Mlada misa fra Marina Mikulića	21
Redovničko oblačenje	22
Mlada misa fra Frana Ćorića	22
Mlada misa fra Alojzija Slavka Anđelića.	23
Mlada misa fra Ivana Crnogorca	23
Mlada misa fra Slavena Tomića	24
Fra Velimir Mandić proslavio Zlatnu misu	24

NAŠI POKOJNICI

Premинуо vlč. Matthew Ruyechan, nekoć član naše Kustodije u Americi.	25
---	----

IZ ŽIVOTA CRKVE

Biskup Marko Semren predvodio euharistijsko slavlje u Kupresu na Obiteljski dan i Dan djedova, baka i starijih osoba.	26
--	----

VIJESTI

Pokrenute mrežne stranice Franjevačke kuće molitve Masna Luka	28
Tiskana dvadeseta knjiga fra Gorana Azinovića.	28
Slavlje povodom 25. obljetnice djelovanja franjevačke mladeži u Dubravi.	29
Dodijeljene Nagrade „Dubravko Horvatić“ i „Ljubica Štefan“	29
Četvrta knjiga homilija fra Mate Tadića	30
Zlatni jubilej HKM Bern	31
50. godišnjica Hrvatske škole „Kardinal Stepinac“ Chicago	32
Završena je naša misija u župi Gospe od Puta u Sault Ste Marie	33
Fra Lovro Šimić održao govor u ime Župe sv. Ćirila i Metoda	33
Framin	34
Leksikon hercegovačkih franjevaca	35
Cromin.	35
Završi rad fra Branimira Novokmeta	36
55. svehrvatsko hodočašće Gospi u Einsiedeln	36
Tribina: Kako se bolje međusobno razumjeti?	38
Na vrhu hrvatske ljestvice prodanih albuma – svećenik	39
Medaljon Općine i Počasni građanin općine Tomislavgrad	39
Skulpturu fra Didaka darovala Lidija Topić Bouwen	40
Dr. fra Miljenko Šteko prvi dobitnik je ovogodišnje Međunarodne nagrade za mir „papa Pavao VI.“ u svetištu Kraljice mira na Monte Scalambra u Italiji.	41
Novo u nakladničkom nizu Recipe	42

ADRESAR

Raspored osoblja	43
----------------------------	----

Dopis braći

Draga braćo!

Ljeto je iza nas. Promjena je dobra koliko i odmor. Svemu treba zastoј. Pogleda u natrag. Pogled u svagdanje riječi i običan život. Mudro veli mudra žena: „Ljubav pretvara rad u odmor.“ (Sv. Tereziја Avilska). Nadam se da braća u odmoru nalaze novu snagu, nove ideje, novi duh i novi pokret prema boljemu. Da, zaista pozvani smo novim umom i duhom novo stvarati. Svaki naš pogled unatrag, sjećanje na povijest otaca i zahvalnost za darovano bratstvo mora u nama rađati nove ljude. „Bolji sam... nisam isti,“ može i nama postati maxima svagdašnjosti.

Tome nam mogu pomoći sjećanja na događaje početaka našega Reda. Naime, ove jeseni počinjemo sjećanja na ono što naš franjevački život čini posebnim. Sve je u znaku 800. godišnjice:

- 2023. (29. studenoga): Pravilo koje čuva i obvezuje, povezuje i upućuje. Sjećamo se dakle događaja kada je papa Honorije III. potvrdio Pravilo što ga je sveti Franjo sastavio za svoju braću. Ovu godinu obilježavaju riječi: *Ti si radost!*
- 2023. (Božić): Greccio i otajstvo Gospodinova običnog početka prvih jaslaca koje je u samotištu, nedaleko od mjesta Greccio, u dolini Rietija učinio Otac naš Franjo.
- 2024: sjećanje na Stigme Oca Franje, duboko iskustva što ga je doživio na La Verni primivši na svome tijelu Gospodinove svete rane. Ovu godinu obilježavaju riječi: *Ti si ljubav!*
- 2025. godine obilježavamo obljetnicu Franjine „Pjesme stvorova“, koja govori o svim našim odnosima sa svim stvorenjima. Ovu godinu obilježavaju riječi: *Ti si ljepota!*
- 2026: obljetnica Franjina svetog preminuća uz crkvu Procijunkulu. Ovu godinu obilježavaju riječi: *Ti si naša nada!*

Već na našem Kapitolu na rogožinama ove godine, 29. studenoga na Širokom Brijegu počinjemo godine sjećanja.

Neka nam Mir i Dobro bude uvijek u srcu kako bi nam život bio na putu svetosti. Ne tražimo manje.

Pax,

Brat Jozo

Pismo Generalnoga ministra i Generalnoga definitorija cijelom Redu za svetkovinu sv. Franje 2023.

Draga braćo i sestre,
Gospodin vam dao mir!

Bliži nam se proslava blagdana našeg oca i brata Franje, koja se ove godine poklapa s početkom 16. redovne Biskupske sinode, čija je tema „*Za sinodalnu Crkvu: zajedništvo, sudjelovanje, poslanje*” (Prvi dio). Tema, metoda i proces koje je papa Franjo predložio za Sinodu odnose se na vjernost Duhu, zajednički hod, slušanje, dijalog, razlučivanje.

Razlučivanje, kroz slušanje i dijalog, nije strano našoj duhovnoj tradiciji i našim počecima, što svjedoči sveti Bonaventura koji Franju opisuje kao onoga koji je od „*najvećeg Učitelja naučio velike stvari*,” ali koji se radi toga „*nije sramio pitati malene za neznatne stvari. Posebno je, naime, revnošću – dodaje Doctor seraphicus – nastojao istražiti kojim bi putem i na koji način mogao Bogu savršeno služiti da bi mu ugodio. To bijaše njegova najveća filozofija, najveća želja, dok bijaše živ, da pita za savjet mudre i jednostavne, savršene i nesavršene, malene i velike, kako bi mogao postati kreposniji i uzdići se do vrhunca savršenstva.*” (Legenda Maior 12,2).

Ovom prilikom želimo produbiti temu slušanja, tako važnu u našem životu i poslanju. Naša se naime karizma, rodila iz evanđelja koje je Franjo čuo u Porcijunkuli, što ga je vodilo da bude i poslušan Crkvi. Ta je karizma predstavljena u svećeniku koji je mladom Franji protumačio značenje tih riječi. Tijekom gotovo petnaest godina, izvorni oblik života, koji je krenuo od ovog sretnog susreta s Evanđeljem, prilagođavao se u slušanju braće i znakovima vremena, ponajviše na kapitulima. Na taj je način, kroz bratsko razlučivanje koje su proveli Franjo i njegova braća, franjevačka karizma postupno dobivala svoj oblik u riječima, a prije osam stotina godina dobila je i definitivno odobrenje u Potvrđenom Pravilu.

Jedna vrlo aktualna dimenzija slušanja, koju želimo posebno produbiti, jest međusobna otvorenost unutar našega bratstva, prihvaćanje dara brata, njegove riječi, njegovih potreba, njegova bogatstva i krhkosti. Sve to čini naše bratske odnose zajedničkim hodom u vjernosti Evanđelju.

Istina je da smo u našim posjetima različitim jedinicama Reda i na raznim sastancima koje smo imali kao ministar i definitorij, osim izvješća koja

su poslali provincijski ministri i generalni vizitatori, mogli provjeriti da Gospodin nastavlja činiti toliko dobra kroz svjedočanstvo i rad naše braće s radošću i autentičnošću. Isto tako, shvaćamo da postoje neki čimbenici koji otežavaju međusobno slušanje temeljeno na povjerenju u našim bratstvima.

Jedan od čimbenika mogla bi biti činjenica da su brojne promjene i izazovi posljednjih godina (digitalizacija, pandemija Covid-a, klimatske promjene itd.) zahtijevale trajnu i brzu prilagodbu da se mnogi od nas u ovom trenutku osjećaju jednostavno iscrpljeni i klonuli, sa manjkom energije za bratski život.

S druge strane živimo u tako polariziranim okolnostima da se dublji dijalog među nama čini prijetnjom životu zajednice. U nekim okolnostima napet odnos među različitim generacijama predstavlja pravi izazov za međusobno slušanje u bratstvu.

Još jedan čimbenik je taj da nas sada većina živi istovremeno u stvarnom i virtualnom svijetu s rizikom da istovremeno moramo razraditi previše informacija. Nije neobično stoga što ostaje malo prostora za stvarni svijet, za slušanje brata i sestre koju svatko ima uza se. Jako smo usmjereni na sebe i na svoj način prevladavanja trenutnih izazova.

U dokumentu *Život kao dijalog na tragu sv. Franje* (*La Vita come Dialogo sulla scia di S. Francesco*) već prije nekoliko godina predloženo je razmišljanje o kvalitetnom slušanju kao glavnom putu dijaloga. Istaknuto je da, prije svega, naša egzistencija počinje od poziva na slušanje:

„Naša se egzistencija rađa iz poziva. Uvijek nam prethodi riječ drugoga; iznad svega, prethodi nam Riječ koja je oduvijek izgovarala naše ime: ime svakoga u njegovom siromaštvu i nezamjenjivom dostojanstvu. Braća smo jer smo pozvani i ‘darovani’, ali i zato što smo prihvatili biti riječ i ‘dar’ za druge (usp. Oporuka 14). Bratstvo je dijalog koji ne počinje s nama i koji ne smijemo prekidati. Izražava se u: govoru, slušanju, povjerenju, prihvaćanju različitosti, poštivanju drugih, razlučivanju Duha i duhova, razjašnjavanju i mirenju sukoba. Veliki dijalog kojim Bog upravlja, preoblikuje stvoreno u veliko bratstvo”. (OFM Služba za dijalog 1, *Život kao dijalog na tragu sv. Franje*, Tajništvo za evangelizacije i Tajništvo za formaciju i studij, Rim 2002., str. 154.).

Ovo dubinsko slušanje, sposobno prevladati razlike i polarizacije našega vremena, temelj je našega poziva, na što nas podsjećaju i Generalne konstitucije našega Reda: „Neka nastoje u nehinjenoj ljubavi s poštovanjem druge slušati i neka rado uče od ljudi među kojima žive, a na najizvrsniji način od siromaha koji su naši učitelji, i neka budu spremni da zapodjenu dijalog sa svima” (GGKK 93 §1).

Kako ne bismo izgubili kontakt sa samima sobom, a i s drugima u vremenu koje nas nastoji zatvoriti u sebe same, neizostavan je uvjet međusobno slušanje da bi se omogućio autentičan proces obraćenja i obnove u bratstvu. Trebamo moliti milost za obraćenje srca i stvaranje dinamike odnosa kroz koju glas cijeloga bratstva može odjeknuti u svojoj izvornosti i posebnoj ljepoti. Iskustvo te ljepote, iznjedrit će konstruktivna razmišljanja i zajedničke odluke.

Znajući da nema lakih recepata za naučiti ili obnoviti uzajamno slušanje, željeli bismo vam predložiti nekoliko završnih razmišljanja koja bi vas mogla voditi ka nekim praktičnim odlukama:

- Slušanje s iskrenim milosrđem i poštovanjem pretpostavlja prije svega spremnost paziti na to kako slušamo druge: «Samo kada pažljivo slušamo onoga tko govori, kada pazimo što govori i načinom kako slušamo možemo rasti u umjetnosti komuniciranja, čije središte nije teorija ili tehnika, nego “sposobnost srca koja omogućuje blizinu” (papa Franjo, 56 Svjetski dan sredstava društvene komunikacije, 24. siječnja 2022.).
- Sposobnost učenja uzajamnog slušanja uvelike je povezana s dostupnošću da se u kalendaru bratstva predvide redoviti trenuci zajedništva, u kojima se može pojaviti kvalitetno uzajamno slušanje koje nam omogućuje istinsko sudjelovanje u životu drugoga. Stoga bi bilo prikladno u bratstvu redovito promišljati i dijeliti način na koji upravljamo svojim vremenom i, konkretno kalendarom bratstva. Ovo vrijedi na razini dogovora kućnih kapitula i sastanaka u zajednici, koji bi trebali imati prednost pred drugim obvezama.
- Često naša komunikacija u bratstvu ne može na vrijeme razbistriti eventualne nesporazume i sukobe među braćom. Ne zaboravljamo niti izbje- gavajmo poteškoće koje proizlaze iz multikulturalne dimenzije i etničkih i “regionalnih” razlika mnogih naših bratstava, koje posebno utječu na komunikaciju i slušanje. Odatle dolazi naše pitanje: jesmo li spremni tijekom naših kućnih kapitula i drugih zajedničkih sastanaka suočiti se

sa stvarnim pitanjima našeg života u zajednici ili se ograničavamo na razmjenu informacija koje su važne, ali nedovoljne za produbljivanje naših odnosa?

- Pavao VI. definirao je dijalog kao “umjetnost duhovne komunikacije” (Pavao VI., *Ecclesiam Suam*, br. 38). Zbog toga bi bilo dobro uzajamno slušanje i dijalog u bratstvu pratiti kroz perspektivu zajedništva u vjeri i duhovnosti. Ima li u našem međusobnom slušanju dovoljno mjesta za pomoć koju mogu ponuditi vjera i naša franjevačka karizma? Možemo li to učiniti unatoč našim kulturnim, jezičnim i etničkim razlikama?
- Sinodalni put kojim Crkva ide poziva nas da proširimo naše slušanje i dijalog kako bismo nadišli granice vlastitog bratstva ili franjevačke obitelji, te se otvorili osluškivanju svijeta s njegovim kulturama i stvarnostima, danas sve složenijima. Uglavnom, naučiti slušati one “izvana” (laici oko nas, suradnike u misiji, mlade, one koji ne vjeruju i tzv. “ravnodušne”, imigrante, radnike i starije, glaseve i pitanja koja nam postavlja sve stvoreno...). Koji su trenuci predviđeni u bratstvu za otvoriti se potpunom slušanju? Koje konkretne korake možemo načiniti da bismo u stvarnosti oko nas poboljšali saznanja, tumačenje i življenje, a da se ne izoliramo?

Željeli bismo zaključiti slikom preuzetom iz *Ogledala savršenstva* koja pokazuje važnost gledanja Božjim očima kao zajednica koja se temelji na različitosti i uzajamnom slušanju gdje manji brat ne smije biti sam za sebe. Sveti Franjo kaže “da bi dobar manji brat bio onaj koji u sebi sjedinjuje život i stavove” mnoge druge braće (usp. *Ogledalo savršenstva*, br. 85): samo kroz njihovu vjeru i ljubav prema siromaštvu, njihovu jednostavnost i dobrotu, njihov zdrav razum i molitvu, njihovu strpljivost i milosrđe... može se postati pravi manji brat, slijedeći Krista stopama svetog Franje; naravno nikada sami.

Uz moje najbolje želje za radosnu svetkovinu sv. Franje u ovoj osamstotoj obljetnici Potvrdenoga Pravila i Božića u Grecciu, bratski vas pozdravljamo, ostajući u snažnom zajedništvu, na tako lijepi dan za cijelu našu obitelj.

Bratski,

Rim, Generalna kurija, 17. rujna 2023.
Blagdan Rana sv. Franje

Jubilarci Provincije 2023. godine

50. godina svećeništva

- Fra Josip Jolić, zaređen u Beuronu, Njemačka, 15.7.1973.
- Fra Mićo Pinjuh, zaređen u Frohnleiten, Austrija, 5.8.1973.
- Fra Velimir Mandić, zaređen u Frohnleiten, Austrija, 5.8.1973.
- (Iste godina zaređena su i trojica sada pokojnih franjevača: fra Jure Brkić, Frohnleiten, 5.8.1973.; fra Ljudevit Lasta, Rim, 2.12.1973.; fra Hrvoslav Ban, New York, 4.11.1973.)

25. godina svećeništva

- Fra Anthony Burnside, zaređen u Zagrebu 27.6.1998.
- Fra Jozo Radoš, zaređen u Zagrebu 27.6.1998.

- Fra Nikola Pašalić, zaređen u Zagrebu 27.6.1998.
- Fra Draženko Tomić, zaređen u Zagrebu 27.6.1998.
- Fra Ante Kurtović, zaređen u Zagrebu 27.6.1998.
- (S njima je zaređen i pok. fra Dinko Grbavac, u Zagrebu 27.6.1998.)

50. godina redovništva (oblačenja)

- Fra Stipe Biško, obučen na Humcu 15.7.1973.
- Fra Marko Puljić, obučen na Humcu 15.7.1973.
- Fra Ivan Landeka st., obučen na Humcu 15.7.1973.
- (S njima je obučen i pokojni fra Ljubo Čutura, a fra Hrvoslav Ban obučen je u Oak Brooku, USA, 31.3.1973.)

25. godina svećanih zavjeta

- Fra Mario Knezović, svećani zavjeti u Mostaru 17.9.1998.
- Fra Tomislav Puljić, svećani zavjeti u Mostaru 17.9.1998.
- Fra Ivica Majstorović, svećani zavjeti u Mostaru 17.9.1998.
- Fra Šimun Romić, svećani zavjeti u Mostaru 17.9.1998.

Fra Nikola Pašalić proslavio srebrni svećenički jubilej

NEW YORK – Fra Nikola Pašalić je svečanom svetom misom zahvalio Gospodinu za 25. godina misništva u njujorškoj župnoj crkvi sv. Ćirila i Metoda i sv. Rafaela, u nedjelju 30. travnja 2023. Prije Svete mise sve nazočne je pozdravio župni vikar fra Lovro Šimić i predstavio u kratkim crtama fra Nikolin život od rođenja u Šuici 1971., svećeničkog ređenja u Zagrebu 27. lipnja 1998. do župničke službe na hrvatskoj župu u New Yorku. Fra Nikola je na početku Mise rekao kako želi zahvaliti Bogu koji ga je stvorio, pok. roditeljima Marku i Ivi, koji su ga rodili i odgajali u vjeri, obitelji, te svima koji su ga kroz život pratili, te župljanima župa na kojima je djelovao i brojnim prijateljima. U misne nakane uvrstio je svoje pokojnike i pokojnike župa u kojima je djelovalo. Na poseban način zahvalio je župljanima u New Yorku čiji je župnik od 2006. Prigodnu propovijed održao je fra Ivica Majstorović, župnik Hrvatske župe sv. Leopolda Bogdana Mandića u kanadskom Londonu. S fra Nikolom prijateljuje od sjemenišnih dana u Visokom. Za njega jedna od konstanti u fra Nikolinu životu je odgovornost, koju je zamijetio kod njega u sjemeništu, a očituje se u svemu što fra Nikola radi. Pjevane dijelove predvodio je veliki župni zbor. Iako je velika župna crkva na 41. ulici, koja nosi počasno ime Cardinal Stepinac Plac, bila je ispunjena do posljednjega mjesta.

Nakon svete mise slavlje je nastavljeno u velikoj župnoj dvorani koja je ispod crkve. Program je vodio fra Lovro, a započeo je molitvom, te američkom i

hrvatskom himnom koje su izveli mladi župljani članovi Kolo grupe kardinal Stepinac. Članovi Hrvatske škole, župljani i prijatelji su čestitali fra Nikoli. Lijepim pjesmama druženje u dvorani je uljepšao Viktor Šarić. Fra Nikola je završio program slavlja još jednom zahvaljujući svima na dolasku i sudjelovanju, te onima koji su sudjelovali u uređenje crkve, pjevanju, pripremanju banketa te posebno fra Lovri koji koordiniralo organiziranjem.

Fra Nikola je rođen u Šuici 6. studenoga 1971. Školovao se u Šuici, Visokom, Dubrovniku i Zagrebu. Mons. Josip kardinal Bozanić zaradio ga je za đakona 19. listopada 1997., a za svećenika 27. lipnja 1998. u zagrebačkoj

katedrali. Fra Nikola je bio župni vikar u Župi Kraljice Mira u Norvalu (Kanada) od 15. listopada 1998. do 14. listopada 2000. i u Župi Presvetoga Srca Isusova u Chicagu od 14. listopada 2000. do 7. rujna 2001. Župnik je bio u Župi sv. Lucije u Troyu (Detroit) od 7. rujna 2001. do kolovoza 2006. Službu župnika u Župi sv. Ćirila i Metoda i sv. Rafaela u New Yorku vrši od kolovoza 2006.

Proslava sv. Ante u Chicagu

Utorak, 13. lipnja u samostanu hrvatskih franjevaca u Chicagu svečano je proslavljen blagdan sv. Ante, zaštitnika samostana. Nakon devetnice u čast ovoga omiljenog sveca, na Svečev je blagdan svečanu svetu misu predslavio fra Stipe Rotim, župni vikar u župi Kraljice Mira na Norvalu u Kanadi. S njim

ma. Drugu godinu zaredom kiša je slavlje preselila iz prostranoga dvorišta u samostansku dvoranu koja je bila ispunjena do posljednjega mjesta, a s njom i pomoćne prostorije.

Pod svetom misom pjevao je zbor sastavljen od pjevača iz triju hrvatskih župa iz Chicaga pod ravnanjem gospodina Josepha Slomke. Poslije svete mise

tinentu. Samostan je na ovoj adresi od 1944. godine kada je grupa fratara kupila upravo ovaj posjed u Chicagu i učinila ga svojim središtem. U samostanu je desetljećima djelovala i Hrvatska franjevačka tiskara koja je ugašena 2007. godine, a od 1975. samostan sv. Ante dom je i Hrvatskoga etničkog instituta. U njemu su dobar dio svojeg života

su u konceleciji bili kustos fra Marko Puljić, gvardijan fra Nenad Galić i braća iz Chicaga i Milwaukeea.

Ni kiša koja je padala cijeloga dana nije spriječila stotine hrvatskih katolika iz Chicaga da dođu na svetu misu i tako na svečan način proslave taj veliki blagdan zajedno sa svojim fratri-

ostalo se u zajedničkom druženju u prostorima samostana uz hranu, piće i razgovor.

Podsjećamo, samostan sv. Ante u Chicagu jedini je samostan Hrvatske franjevačke kustodije Svete Obitelji za SAD i Kanadu koja pastoralno skrbi o tisućama hrvatskih iseljenika na sjevernoameričkom kon-

proveli i sestricu smrt dočekali mnogi fratri koji su služili naš iseljeni narod u Americi i Kanadi. Lijepo je o slavlju sv. Ante vidjeti da je samostan još uvijek jednako živ, ispunjen fratarskim zajedništvom i obasut ljubavlju našega puka koji se rado okuplja oko svojih fratara.

fra Antonio Musa

Posveta crkve sv. Petra i Pavla u Mostaru

Na večernjoj sv. misi u 18 sati na uočnicu svetkovine sv. Petra i Pavla, zaštitnika mostarskoga franjevačkog samostana, crkve i župe, 28. lipnja 2023., mostarsko-duvanjski biskup msgr. Petar Palić posvetio je crkvu sv. Petra i Pavla u Mostaru. Završni radovi na potpunom (unutarnjem) uređenju crkve završeni su prije koji dan pa je sve bilo spremno za već odavno najavljenju posvetu crkve – prekrasne, veličanstvene crkve, a koja je prije dvadesetak godina bila samo gomila ruševina stare crkve, uništene u ratu 1992. godine.

Uređenje nove crkve

Biskup Palić se u svojoj propovijedi spomenuo i tih ne tako davnih apokaliptičnih događaja kada je crkva bila spaljena i gotovo do temelja uništena srpskim granatama. Bio je to zacijelo jedan od najtežih dana Mostara u Domovinskom ratu: 9. svibnja 1992. Biskup je, gledajući danas novu prekrasnu crkvu koja je nikla na ruševinama stare, spaljene, rekao kako je „ljubav izgradila ono što je nekoć mržnja uništila“. Uistinu, toliko je truda, ljubavi i novca uloženo u izgradnju nove, velike crkve sa zvonikom; toliko je

mostarskih gvardijana i župnika uložilo bezbroj radnih dana i izniman trud u novu građevinu; toliko je vrijednih darovatelja, što ustanova, što pojedinaca iz Domovine i svijeta, dalo svoj prilog da bi se sagradila nova crkva na mjestu stare, porušene; toliko je građevinskih poduzeća i vrijednih radnika godinama marno radilo da bismo se danas mogli diviti tako iznimnoj građevini; toliko je umjetnika uložilo sve svoje umne i duševne sposobnosti da bi iznimno lijepo uresili crkvu.

Makar nije zahvalno spominjati ničije ime posebno, ipak je

nemoguće ne spomenuti dvojicu gvardijana, voditelja gradnje. Prvi je ratni gvardijan, sada već pokojni fra Ivan Ševo, koji je započeo impozantnu gradnju i dovršio grube radove. Drugi je aktualni mostarski gvardijan i župnik fra Danko Perutina koji je radove priveo kraju. Obojica su, kao i druga braća u međuvremenu, uložila sve svoje znanje, vrijeme i sposobnosti da bi stvorili djelo koje je danas ponos ne samo katolika Mostara, nego čitave Hercegovine. Od umjetnika valja prije svih spomenuti Marka Rupnika, jednoga od najpoznatijih svjetskih crkvenih umjetnika, čija je ideja unutrašnjost crkve; ne samo ideja, nego i izvedba: u dva su navrata njegovi suradnici u potpunosti uresili unutrašnjost crkve, kojoj je divi svatko tko poviri na crkvena vrata. U sredini je veliki i veličanstveni lik Marije – Kraljice mira s Djetetom Isusom u ruci, a u apsidi se nalaze još četiri prikaza novozavjetnih događaja, kao i jedan prizor iz života sv. Franje Asiškoga. Plafon crkve urešen je s tri paralelna prikaza triju znamenitih likova Staroga zavjeta (Abraham, Josip i Mojsije), dok su na gornjim zidnim plohama prizori iz Novoga zavjeta, točnije iz Isusova života, a koji se u duhovno-simboličnom smislu sjajno „nastavljaju“ na starozavjetne prizore. Radovi u apsidi izvedeni su u tehnici mozaika, s puno zlatnih boja, a na zidovima je riječ o freskama. Svi navedeni prikazi izrađeni su u vrijeme prvoga boravka Marka Rupnika i njegovih suradnika u Mostaru 2018. godine. Prije samo dvadesetak dana, dakle u svibnju i lipnju 2023., dovršeni su i preostali radovi u

crkvi: dvije donje zidne plohe, na kojima su u tehnici mozaika prikazani brojni sveci, počev od starokršćanskoga vremena, kao i franjevački i hrvatski sveci i blaženici, dok su na pročeljima ploha prikazani zaštitnici crkve, apostoli Petar i Pavao, a uz njih likovi četvorice evanđelista (lav, anđeo, bik i orao). Doista se ima što vidjeti! I ne samo vidjeti, nego i uživati, ali i meditirati. Rupnikov prepoznatljivi umjetnički stil ovdje kao da je doživio svoje vrhunsko ostvarenje.

Zahvale

Gvardijan i župnik fra Danko Perutina u svome je nadahnutom govoru na kraju misnoga slavlja zahvalio onima koji su najzaslužniji za izgradnju crkve, kao i za organizaciju proslave posvete nove crkve. Ponajprije fra Ivanu Ševi, potom darovateljima, među kojima je posebno istaknuo prijatelje iz Južne Koreje Johanesa i njegovu suprugu Suzan koji su došli iz Koreje u prigodi posvete crkve, kao i prijatelje i dobročinitelje

iz Australije, Austrije, Hrvatske. No najviše dobročinitelja je bilo, kako gvardijan reče, „iz naše Hercegovine, kojima od srca zahvaljujem jer bez vas, dragi prijatelji, ova crkva ne bi bila završena i ne bi ovako izgledala“. Zahvalio je dakako i svim inženjerima, izvođačima radova, kao i svima onima koji su sudjelovali u tehničkoj izgradnji crkve. Od onih koji su sudjelovali u samome misnom slavlju gvardijan je posebno istaknuo pjevače, a riječ je bila čak o četiri crkvena zbora, koja su za ovu prigodu ujedinila svoje glasove, kako bi slavlje bilo što veličanstvenije: župni zbor Krista Kralja iz Čitluka, zbor sv. Ante s Humca kod Ljubuškoga, zbor „Marija“ iz Mostara i domaći župni zbor sv. Cecilije iz Mostara. Zahvalio je i članovima Frame i Franjevačkog svjetovnog reda, molitvene zajednice *Most ljubavi*, koji su se pobrinuli za kruh, kiflice, pitu i ostalu logistiku, kao i čitačima, ministrantima, prakaraturima, časnim sestrama te djelatnicima župe sv. Petra i Pavla, policiji koja je osiguravala događaj te medijima (TV „Herceg-Bosne“ je prenosio izravno čitav događaj).

Provincijal fra Jožo Grbeš zahvalio je prije svega svoj braći franjevcima koji su stoljećima na ovim prostorima skrbili za duhovne i svekolike potrebe katoličkoga puka u Mostaru i Hercegovini, a posebice onima koji su vodili radove na obnovi nekoć porušene crkve u Mostaru.

O prošlosti crkve i samostana u Mostaru

Stara crkva sv. Petra i Pavla sagrađena je u Mostaru od 1866.

do 1872., najviše zalaganjem fra Petra Bakule, a priložima iz čitave Europe, koje su franjevci skupljali prosjačenjem – jer su i oni i katolički puk bili toliko siromašni da bi im bez pomoći sa strane takav pothvat ostao samo pusti san. Zanimljivost je da je crkva (i kasnije samostan) sagrađena u nekadašnjem vrtu negdanjega apsolutnog gospodara Hercegovine Ali-paše Rizvanbegovića, kojega je 1851. po nalogu sultana s vlasti svrgao serasker (vrhovni zapovjednik osmanske vojske) Omer-paša Latas, potom ponizio i na kraju dao pogubiti, a njegova ogromna imanja zaplijeniti. Ali-paša se, s brojnim drugim ajanima (visokom vlastelom) u Bosni, pobunio protiv središnje vlasti u Istanbulu u pogledu tanzimata (reforme državne uprave), koja je uključivala i prava za nemuslimane, dakle za kršćane i druge, koji dotada stoljećima nisu imali nikakvih prava i bili su ponižavani i proganjani na bezbrojne načine. Omar-paša je obećao franjevcima darovati taj najljepši komad zemlje u Mostaru, uz rječicu Radobolju, u neposrednoj blizini Neretve i Staroga mosta, a to je obećanje i ostvario zamolivši sultana Abdul-Aziza za to, što je sultan i učinio 1862. Izgradnja samostana pak počela je tek po prestanku osmanske vlasti, u vrijeme austro-ugarske uprave. Radovi na samostanu započeli su 1890. i završeni u rekordnom roku, za svega tri godine, pa su franjevci već sredinom 1893. mogli prijeći u novi, veliki i prekrasni samostan. Radovi su u potpunosti dovršeni 1894., a od 1895. u samostanu je otvorena i Franjevačka bogoslovija. Crkva je oštećena

u savezničkom bombardiranju tijekom Drugoga svjetskog rata, ali ubrzo potpuno obnovljena. U poratnim desetljećima crkva je uređivana i ukrašavana. I tako sve do novoga rata; četnici su zapaljivim granatama u noći 9. svibnja 1992. crkvu zapalili i potpuno uništili: ostali su samo goli zidovi. Samo su Bog i hrabrost franjevac a i vatrogasaca sačuvali i samostan, koji je povezan s crkvom, od uništenja.

Radovi na novoj crkvi

Odmah po svršetku rata franjevci su započeli s izgradnjom, ali sada puno veće, monumentalne crkve, na temeljima stare, izgorjele. Radovi su započeli u ljeto 1995. uklanjanjem ruševnih ostataka crkve. Nakon toga odmah je započela izgradnja kriptе (koja nije postojala u staroj crkvi). Kripta je dovršena u rekordnom roku, već do Božića iste godine te je tako stvoren prostor za crkvene obrede, prije svega svete mise. Radovi na crkvi nastavljeni su u proljeće 1997., a crkva je ugrubo bila dovršena do Uskrsa 1998. U proljeće 1999. započela je izgradnja veličanstvenoga zvonika, najviše građevine u Mostaru. Zvonik je visoko točno 100 metara, a s križem na vrhu 107,2 m. Širina zvonika je gotovo 8 metara. God. 2000. u zvonik je smješteno pet zvona spašenih, točnije restauriranih, iz staroga crkvenog zvonika. Kasnije su u zvonik postavljena i dva nova, iznimno velika i moćna zvona, tako da ih sada ima sedam, na dvije etaže. Uz crkvu je u međuvremenu uređena veoma lijepa i skladna kapelica, obogaćena krasnim vitrajima i drugim umjetničkim djelima, koje je izradio ruski umjetnik

Aleksandar Saša Zvjagin. I crkva i kapelica rađeni su po projektu poznatoga mostarskoga arhitekta Davorina Smoljana. Radove je vodio mostarski gvardijan fra Ivan Ševo. Radovi su nastavljeni i u kasnijim godinama, a 2011. u potpunosti je završena vanjska fasada na čitavoj crkvi (ne i na zvoniku). U vrijeme gvardijana fra Ike Skoke uređena je unutrašnjost zvonika s velikim dizalom te je zvonik ponuđen kao turistička atrakcija – s pogledom na čitavi Mostar. Dizalo vozi do 45 m, a nakon toga se 30 metara penje pješice jer dizalo ne može dalje od zvona. Zvonik je nazvan „Zvonikom mira“, a njegova je unutrašnjost, uz stubište, obogaćena fotografijama i tekstom koji „vode“ kroz povijest Hercegovine, od prapovijesti do najnovijih razdoblja.

Radove je dovršio gvardijan fra Danko Perutina unutrašnjim uređenjem crkve, kao što je naprijed rečeno, tako da je crkva sv. Petra i Pavla u Mostaru sada zacijelo najuređenija u čitavoj Hercegovini, a brojni će reći i jedna od najljepših u čitavome hrvatskom narodu. Uređen je i plato oko čitave crkve, dakle crkveno dvorište, s replikom najstarije crkve u blizini, ranokršćanske bazilike iz obližnjega Cima, danas mostarskoga predgrađa.

Dakako, nisu svi radovi dovršeni: još treba urediti zvonik

izvana, kao i postaviti nova, brončana vrata na crkvi. No to će vjerojatno čekati nekoga novog gvardijana i nove poduzetnike i radnike.

O najstarijem franjevačkom boravištu u Mostaru

Franjevci su došli u Bosnu još davne 1291. godine, a 1339/40. uspostavljena je Bosanska franjevačke vikarija. Prvi samostan u današnjoj Hercegovini sagrađen je upravo u Mostaru počev od oko 1370. godine, o čemu nas uvjeravaju najnoviji povijesni podatci pronađeni uglavnom u dubrovačkim arhivima – za što je zaslužan povjesničar dr. Marijan Sivrić. Taj samostan nalazio se u Zahumu u Bišću, kako nam svjedoče navedeni davni dokumenti – jer tada ime Mostar još nije bilo u uporabi, a ponekad se navodi i kao samostan Novi Castri – nove tvrđave, kašteli, što se bez sumnje odnosi na dvije utvrde s jedne i druge strane rijeke Neretve, između kojih je još od 11. i 12. stoljeća bio razapet primitivni žičani most, a kasnije je, vjerojatno sredinom 14. st., na istome mjestu sagrađen i kvalitetniji, drveni most. Upravo je skupa s početcima novoga naselja, koje će se kasnije prozvati Mostar, rastao i franjevački samostan, posvećen Blaženoj Djevici Mariji. O izgradnji mostova preko Neretve, na mjestu na kojem će kasnije, u

tursko doba, sredinom 16. st. niknuti nadaleko poznati kameni Stari most, arheološka su istraživanja proveli stručnjaci dr. Ante Milošević i dr. Željko Peković te o svemu napisali izvrsnu knjigu Stari mostovi i utvrde Mostara (Dubrovnik – Split, 2022.).

Taj prvi franjevački samostan i crkva, čija je izgradnja započela oko 1370., nestao je dvjesto godina kasnije, 1563., uništen od turske mržnje. Turci su ga spalili progoneći duvanjskog biskupa Danijela, koji se tu skrivao, a nakon što pobjegao u Ljubuški, Turci su spalili i taj samostan.

Valjalo je čekati više od 300 godina dok je započela izgradnja nove katoličke crkve u Mostaru (od 1866.), kao i 330 godine dok je započela izgradnja novoga franjevačkog samostana uz crkvu u Mostaru (od 1890.). Ta je crkva uništena od srpske mržnje u Domovinskom ratu, u svibnju 1992., da bi na njezinu mjestu nikla nova, veličanstvena, koja je posvećena 28. lipnja 2023. Nadati se i Bogu se moliti da ne bude novih ratova, novih mržnja i novih uništenja, nego da ova crkva traje stoljećima, a da vjernici žive u slobodi i vjernosti Bogu i svojoj Crkvi.

dr. fra Robert Jolić

Novi član u Zajednici

Novi član naše Provincije je bogoslov fra Ante Vlašić. Fra Ante je druga godina studija

bogoslovije u Zagrebu. K nama je pristupio iz Hrvatske franjevačke provincije Sv. Ćirila i Metoda u

Zagrebu. Zahvalni smo Gospodinu za njegovo zvanje i pristup našoj zajednici. Dobro nam došao!

Vijesti iz Provincijalata i sa sjednica Uprave, svibanj 2023

- Gvardijani su zamoljeni da pošalju stanje fratarskih grobnica i prijedloge rješavanja.
- Ekonom Provincije fra Jure Barišić će na samostanskim područjima predstaviti program za digitalno vođenje financija.
- Uprava je uključena u rad Franjevačke tiskare FRAM-ZIRAL te će obavijestiti zajednicu o njezinom poslovanju i budućim planovima.
- Naše odgojne kuće trebaju posebnu pozornost naše Provincije. Gospodin nam je dao braću za koju smo se pozvani brinuti svom dušom – cijela zajednica.
- Fra Ivan Sesar imenovan je izaslanikom naše Provincije za zaštitu maloljetnika i ranjivih odraslih osoba.
- Sukladno našem zakonodavstvu, Uprava Provincije dala je suglasnost, sa svoje strane, za osnivanje franjevačkoga samostana u Međugorju. O ostalom dijelu procesa bit ćete na vrijeme obaviješteni.
- Uprava je započela raspravu o temi bivše Franjevačke gimnazije na Širokom Brijegu te dostojanstvenom obilježju grobova naše ubijene braće u crkvi na Širokom Brijegu.
- Zdravstvena osiguranja za braću su odobrena za dvije županije, čeka se još na jednu. Nadamo se da će uskoro sve biti konačno riješeno.
- Raspored braće u Švicarskoj i povratak neke braće u Provinciju bila je aktivna tema obiju sjednica Uprave Provincije.
- Braća u Upravi će Provinciji predstaviti ideje glede obilježavanja franjevačkih obljetnica kroz sljedećih nekoliko godina.
- Iz tiska ovih dana izlazi novi dorađeni *Leksikom hercegovačkih franjevaca*. Dobit će ga sve naše kuće, kao i svi koji ga žele imati u svojim osobnim knjižnicama.
- Mjesečnik "Naša ognjišta" slavi izlazak svog jubilarnog 500. broja!
- Naša središnja franjevačka crkva Sv. Petra i Pavla u Mostaru u završnom je procesu unutarnjeg uređenja. Svečano misno slavlje posvete crkve predvodit će mostarsko-duvanjski biskup mons. Petar Palić u srijedu, 28. lipnja. Bilo bi lijepo da se odazovu sva braća koja mogu.
- Iako je već prošlo nekoliko mjeseci od toga, sada šaljemo obavijesti o braći povratnicima u Provinciju:
- Fra Ivan Matijašević je ređen za svećenika 1968. u Varešu. Nekoliko godina djeluje na području Provincije te odlazi u HKM Zürich. Djeluje u našim misijama u Švicarskoj do svoga povratka u samostan Humac. Od studenoga prošle godine živi u samostanu Humac.
- Fra Jozo Grubišić je, nakon svećeničkog ređenja u rujnu 1977. u Chicagu, obnašao razne službe diljem naše kustodije Svete Obitelji u Americi i Kanadi. U prosincu prošle godine se vratio u našu kuću u Međugorju.
- Fra Stipe Pervan je ređen za svećenika u Fuldi 1982. Nakon ređenja djeluje do 1989. u našoj kustodiji Svete Obitelji. Do povratka u samostan **Slano** djeluje i živi u rezidenciji Blankenau u biskupiji Fulda. Od rujna prošle godine živi u samostanu Slano.
- Bratska zahvalnost za njihov rad i godine daleko od domovine. Povratci nikada nisu jednostavni, ali ako znamo da nas čekaju braća koja nas vole, onda svaki odlazak i dolazak postaje blag i ugodan. Neka nam zajednica uvijek bude mjesto dobrih susreta, iskrenih radosti i bezuvjetne dobrodošlice. Neka naši dolasci budu bogati dobrotom.

Provincijalovo pismo braći, svibanj 2023.

Draga braćo!
Briga za druge je bit naše misije i naše franjevačke karizme. Brige za sve stvoreno dio je našega franjevačkog gena. Briga za druge stoga ostaje važnija od našega osobnog stava ili potreba. Ako se brinemo za spas duša kojima smo pozva-

ni služiti, onda je važno da se brinemo i jedni za druge. Obično pitanje: kako si?, otvara vrata srca i povjerenja. Naš primjer mijenja druge. Naš život onda rađa autentičnošću.

Previše je grubosti u svijetu koji je natjecanje ega. Naša misija mora biti blagost razumijevanja.

Naše neslaganje u nečemu ne treba značiti prekršivanje ljudi.

Ovih dana u Bosni i Hercegovini stupa na snagu zabrana pušenja u javnim prostorima. Dobra je to prigoda da i mi počnemo tako. Neka naši zajednički prostori budu čisti za sve koji borave i dolaze u njih. Budimo i mi primjeri. Iako je nekima od nas to možda nepraktično sada, neka nam briga za druge bude jača od naših navika i potreba! Stoga molim braću da ovaj savjet dobra uzmu u obzir, kako bismo naše prostore učinili boljim i ljepšim.

Zahvalan sam vam na suradnji i spremnosti čuti – i onda kad nam možda nije po volji. Ako slušamo samo sebe i ako smo samo sebi autoritet, onda sami sebi ostajemo i isprazni cilj.

Neka nam ovaj Marijin mjesec bude i novi početak.

Zahvalan, Vaš fra Jozo

Pohoditelj odgojnih kuća

MOSTAR 5. LIPNJA 2023.

Draga braćo!

Po dekretu Generalnog ministra fra Massima Fussarelia i u dogovoru s provincijalnim ministrom, pohoditeljem odgojnih kuća Hercegovačke franjevačke provincije imenovan je fra Siniša Balajić.

Fra Siniša Balajić, franjevac franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja iz Splita, pohoditi će kuće formacije: Postulatura u Mostaru, Novicijat na Humcu i Post-novicijat (Bogoslovijska) u Zagrebu.

On će provjeriti rad na pastoralu zvanja, te razlučivanje i pratnju

kandidata, bilo na zajedničkoj, bilo na osobnoj razini. Razgovarati će osobno s braćom koja žive u kućama formacije, kao i s odgojiteljima i kandidatima. Proučiti će provincijski plan za formaciju i studij i *Ratio formationis et studiorum* te provjeriti način na koji u pojedinim fazama odgojitelji, ali i vanjski suradnici, razlučuju i prate ljudske, kršćanske i franjevačke dimenzije kandidata

Fra Siniša će se također osobno susresti s Provincijalnim ministrom i defnitorijem te razgovarati o općem planu formacije i o perspektivama za

budućnost, a nakon pohoda će Generalnom ministru podnijeti detaljno izvješće, s ocjenom sadašnje situacije, kao i prijedlozima koji bi podržali i potaknuli obnovljeni hod Provincije na ovom području.

Vjerujemo da će ova odluka Generalnoga ministra i fra Sinišin pohod našim odgojnim ustanovama donijeti našoj Provinciji novu snagu i mudrost u vođenju mlade braće koju nam je Gospodin darovao. Svu braću Provincije molim da ovaj pohod bude dio vaših molitvenih zaziva.

Bratski zahvalan, Fra Jozo

Polaganje prvih privremenih zavjeta

U nedjelju, 2. srpnja 2023., u crkvi sv. Ante Padovanskoga na Humcu, pod večernjom svetom misom u 19 sati, dvanaestorica novaka iz tri provincije položila su svoje prve privremene zavjete.

Za Franjevačku provinciju Bosne Srebrene: fra Ivan Pilić (Župa sv. Male Terezije – Bistrica kod Uskoplja) i fra Noa Strinić (Župa sv. Juraja – Vitez).

Za Franjevačku provinciju Presvetog Otkupitelja – Split: fra Mario Pavić (HKM Mainz).

Za Hercegovačku franjevačku provinciju: fra Petar Bunoza (Župa sv. Ante Padovanskoga – Humac), fra Bože Dodig (Župa Uznesenja BDM – Seonica),

fra Stipe Iličić (Župa sv. Ivana Krstitelja – Ružići), fra Josip Pavlović (Župa sv. Jakova ap. – Međugorje), fra Robert Radić (Župa sv. Mihovila – Drinovci), fra Karlo Šakota (Župa Krista Kralja – Čitluk), fra Frano Šego (Župa Bezgrešnog začeca BDM – Posušje), fra Andrija-Ante Vasilj (Župa sv. Jakova ap. – Međugorje) i fra Franjo Vasilj (Župa sv. Jakova ap. – Međugorje).

Misno slavlje predvodio je provincijal fra Jozo Grbeš, u koncelecijaciji s magistrom novaka fra Ivanom Landekom, gvardijanom fra Darijem Dodigom i još pedesetak svećenika. Na misnom slavlju sudjelovali su provincijali fra Zdravko Dadić (Bosna Sre-

brena) i fra Marko Mrše (Split). Uz prisutnost drugih svećenika njihovih provincija oni su primili zavjete kandidata iz njihove Zajednice.

Fra Jozo se obratio prigodnim riječima zavjetovanicima. Nakon propovijedi uslijedio je obred zavjetovanja.

Misno slavlje uzveličao je humački zbor. U asistenciji su bili naši postulanti pod vodstvom fra Andrije Majića. Na kraju je gvardijan čestitao zavjetovanicima i pozvao fratre, obitelji zavjetovanika te sve nazočne u samostanski klaustar na druženje i okrpju.

Našu mladu braću preporučujemo u vaše molitve.

Vijesti za braću, lipanj 2023.

- Na večernjoj sv. misi u 18 sati na uočnicu svetkovine sv. Petra i Pavla, 28. lipnja 2023., mostarsko-duvanjski biskup msgr. Petar Palić posvetio je crkvu sv. Petra i Pavla u Mostaru.
- Na svetkovinu sv. Petra i Pavla, 29. lipnja, u mostarskoj katedrali Marije Majke Crkve zaređeni su za prezbitere: fra Ivan Crnogorac (Župa Bezgrešnog začeća BDM – Posušje), fra Fran Ćorić (Župa sv. Ante Padovanskoga – Humac), fra Marin Mikulić (Župa sv. Petra i Pavla – Kočerin), fra Slaven Tomić (Župa sv. Ante Padovanskoga – Humac) i fra Alojzije Slavko Anđelić (Župa sv. Ivana Krstitelja – Ružići).
- Naši mladomisnici su primili dekrete za sljedeće župe: fra Ivan Crnogorac za župu i samostan Uznesenja BDM – Široki Brijeg, fra Fran Ćorić za župu i samostan sv. Petra i Pavla – Mostar, fra Marin Mikulić za župu sv. Jakova – Međugorje, fra Slaven Tomić za župu Krista Kralja – Čitluk i fra Alojzije Slavko Anđelić za župu Bezgrešnoga začeća BDM – Posušje.
- U nedjelju, 2. srpnja, u crkvi sv. Ante Padovanskoga na Humcu, pod večernjom svetom misom u 19 sati, devetorica novaka položila su svoje prve privremene zavjete: fra Petar Bunoza (Župa sv. Ante Padovanskoga – Humac), fra Bože Dodig (Župa Uznesenja BDM – Seonica), fra Stipe Ili-

čić (Župa sv. Ivana Krstitelja – Ružići), fra Josip Pavlović (Župa sv. Jakova ap. – Međugorje), fra Robert Radić (Župa sv. Mihovila – Drinovci), fra Karlo Šakota (Župa Krista Kralja – Čitluk), fra Frano Šego (Župa Bezgrešnog začeća BDM – Posušje), fra Andrija-Ante Vasilj (Župa sv. Jakova ap. – Međugorje) i fra Franjo Vasilj (Župa sv. Jakova ap. – Međugorje).

- U subotu, 8. srpnja 2023., u 18 sati, u crkvi sv. Petra i Pavla u Mostaru, pod svetom misom u 18 sati, postulanti su obukli franjevački habit i stupili u novicijat Hercegovačke franjevačke provincije. Novi novaci su: Dragan Čabraja (Župa bl. Ivana Merza – Zagreb), Zoran Tomić (Župa sv. Mihovila – Tomislavgrad), Ivan Boras (Župa sv. Ante Padovanskoga – Humac), Dominick Grgić (Župa sv.

Jeronima – Chicago), Joel Sirovina (HKM Zürich), Vinko Kovačić (Župa Uznesenja BDM – Široki Brijeg) i Mario Širić (Župa Bezgrešnoga začeća BDM – Posušje).

- U dogovoru provincijala i biskupa msgr. Zdenka Križića određeno je da će fra Draženko Tomić poći na ispomoć u Gospičko-senjsku biskupiju.
- Iz naše odgojne kuće u samostanu Bezgrešnog začeća BDM u Zagrebu – Dubrava, otpuštena su braća s privremenim zavjetima: fra Nikola Kolak i fra Antonio Nikolić.
- Fra Luka Ćorić odlazi na službu u Kustodiju. Fra Marin Šakota odlazi na službu u Švicarsku. Fra Mićo Pinjuh se vraća u Provinciju.

Svećeničko ređenje u Mostaru

U četvrtak, na svetkovinu apostolskih prvaka sv. Petra i Pavla, 29. lipnja 2023., na svečanom misnom slavlju u 11 sati biskup mons. Petar Palić u mostarskoj katedrali Marije Majke Crkve predvodio je Euharistiju na kojoj je zareadio šest novih svećenika. Petorica svećenika zaređena su za Hercegovačku franjevačku provinciju: fra Ivan Crnogorac, fra Fran Ćorić, fra Marin Mikulić, fra Slaven Tomić i fra Alojzije Slavko Anđelić te jedan za Mostarsko-duvanjsku biskupiju – don Zvonimir Rezo. Uz biskupa Petra u koncelecijaciji bio je nadbiskup Aldo Cavalli, apostolski vizitator s posebnom ulogom za župu Međugorje, generalni vikar naših biskupija don Nikola Menalo, provincijal Hercegovačke franjevačke provincije fra Jozo Grbeš te mnogobrojni svećenici i redovnici. Okupio se velik broj

rodbine i prijatelja ređenika, bogoslova i sjemeništara, novaka, postulanata i redovnica.

Generalni vikar don Nikola prozvao je kandidate koji su zatim zajedno izrekli svoje: Evo me! Bogu i Crkvi. Nakon toga uslijedila je Biskupova propovijed u kojoj se obratio ređenima, ali i svim svećenicima koji se danas spominju svoga ređenja. „Život koji ćete prihvatiti nije lak niti je bez borbe, jer ste pozvani živjeti redovnički, odnosno svećenički poziv u sekularnom svijetu koji ima malo vremena ili poštovanja prema Bogu. Štoviše, pozvani ste živjeti nesebičnim životom u sebičnom svijetu. Bit će teških zadaća, teških odluka, teških ljudi, dugih dana i neprospavanih noći. Ipak, Bog i Crkva vjeruju u vas. Znaite da vas je Bog pozvao da prigrlite ovaj život i službu”, kazao je ređenima biskup Petar.

Nakon propovijedi uslijedio je čin ređenja. Na kraju mise ređenima, Biskupu, roditeljima i rodbini izrekli su čestitku provincijal fra Jozo i generalni vikar don Nikola. Svečanost je završila blagoslovom i pjesmom katedralnoga zbora „Marija” pod ravnanjem don Dragana Filipovića i orguljsku pratnju bogoslova Luke Cvitanovića.

Donosimo propovijed biskupa Petra Palića izgovorenu na današnjem ređenju: Eccellenza reverendissima, mons. Cavalli, Poštovani Provincijale fra Jozo, Poštovani generalni vikaru naših biskupija don Nikola, Draga braćo svećenici, Sestre redovnice, Braćo i sestre, Dragi kandidati za primanje svetoga Reda prezbiterata: fra Alojzije, fra Ivane, fra Frane, fra Marine, don Zvonimire i fra Slavene!

1. Sveto pismo prepuno je nevjerojatnih, a ponekad i običnih događaja o pozivu, koje među ostalima uključuju starozavjetne osobe poput Abrahama, Mojsija, Davida i proroka. U Novom zavjetu čitamo i slušamo o pozivima Mariji, Šimunu, Savlu i Leviju, ali i drugim osobama. Izvan ovih biblijskih pripovijesti, postoji naša bogata kršćanska tradicija bremenita naizgled bezbrojnim pojedincima koje je Bog pozvao i koji odgovaraju na Božji poziv. Dok je Majka Crkva neke od ovih likova kasnije proglasila svetima, postoje mnogi drugi koji su, iako nisu zaslužili naslov „svetaca“, živjeli sveti poziv služnja Boga.

2. Kad je riječ o razlučivanju svećeničkoga, odnosno redovničkoga poziva, Bog za taj proces koristi mnoge ljude. Sam kandidat moli, proučava i pomno prebire sva iskustva svoga srca. Crkva, sa svoje strane, čini isto. To iskustvo pretvara se u svojevrsno kolektivno odmotavanje dara za koje se ponekad čini da ruši Guinnessovu knjigu rekorda zbog sporosti. Pa ipak, taj tajanstveni proces lijep je poput cvjetanja cvijeta ili sazrijevanja nekog ploda. I kandidat i Crkva oslanjaju se u tom procesu na mnoge pojedince: animatora duhovnih zvanja, župnike, vjernike, odgojitelje u odgojnim ustanovama i zavodima a sve u cilju donošenje najbolje odluke za dobro kandidata i Crkve. Stoga danas u ovu euharistiju zahvalna srca uključujemo sve one koji su na bilo koji način bili uključeni u proces razlučivanja vašega poziva, dragi ređenici.

Prije samo nekoliko trenutaka, kao dio drevnoga obreda, generalni vikar je prozvao kandidate.

Kad su bili pozvani po imenu, kandidati su odgovorili: „Evo me!“ U te, naizgled jednostavne, ali u isto vrijeme bremenite i pune osobne odgovornosti dvije riječi, sadržan je bitan preduvjet ovoga svetoga obreda. Bog poziva, kandidat se odaziva, u potpunoj slobodi, bez prisile, odričući se sebe, „oplijenivši sebe“ poput Isusa Krista, vrhovnoga pastira i učitelja, kako bi bio spreman za služenje u Crkvi. Stoga, dragi kandidati, hvala vam što ste svoj život dali Crkvi. Ovaj svoj „Evo me!“ ponavljajte na početku svakog novog dana, kako bi svijest o potpunoj raspoloživosti za služenje rasla u vama sve više.

3. Papa Franjo u svojoj prošlogodišnjoj poruci za svjetski dan molitve za zvanja kaže: „Poziv se tako rađa zahvaljujući umijeću božanskog Kipara koji nas svojim „rukama“ izvlači iz nas samih, kako bi se iz nas isklesalo remek-djelo koje smo pozvani biti. Napose Božja Riječ, koja nas oslobađa od egocentričnosti, može nas pročistiti, prosvjetliti i učinit nas novim stvorenjima. Prignimo, dakle, svoje uho Riječi kako bismo se otvorili pozivu koji nam Bog povjerava! Naučimo također slušati svoju braću i sestre u vjeri, jer se u njihovim savjetima i njihovom primjeru može kriti Božja inicijativa koji nam pokazuje uvijek nove puteve.“ (Papa Franjo, Poruka za 59. svjetski dan molitve za zvanja, 8. svibnja 2022.)

4. Prignimo i mi svoje uho Riječi, koja nam je danas upućena, kako bi nam osvijetlila ovo čudesno otajstvo Božjega dara koje slavimo.

Riječ nam danas govori o dvojici apostola. Govori o Petru, oduševljenom ribaru koji je sve

ostavio, koji je postao svojevrsni glasnogovornik, koji nije htio dati prati noge.

Riječ nam govori i o Pavlu, progonitelju kršćana, koji se obasjan svjetlošću ruši na zemlju i započinje novo životno putovanje.

Petar sada zna da je Gospodin poslao svog anđela i izbavio ga iz Herodove ruke.

Pavao zna da je Gospodin bio uz njega. I dao mu snagu. Bio je otet iz lavljih usta.

Dvojica apostola koji nisu vodili osrednji život, dvojica apostola kojima je dana beskrajna strpljivost za nove početke.

Tko sam ja za tebe, htio je znati Isus. Pritom nije čekao definicije, nego odgovor onih koji su zahvaćeni porukom njegova života i njegovih riječi. Ne radi se ovdje toliko o odgovorima koje učimo, već o iskrenoj potrazi za osobnim odnosom koji nas nosi i koji našem životu daje smisao.

5. Dragi kandidati, danas se redite za svećenike. Uskoro ćete krenuti živjeti otajstvo euharistije na nov način i vaši dani, sati, noći i cijeli život bit će darovani za spasenje duša i dobro Crkve. Svaki dan dopustite Isusu da vas nahrani svojim Tijelom i Krvlju kako biste mogli ići naprijed, biti hrana drugima i pasti Kristovo stado. Obred ređenja to tako dobro izriče: „Primi darove što ih sveti narod prinosi Bogu, Budi svjestan onoga što radiš. U djelo provedi ono što obavljaš i život svoj suobličaj otajstvu križa Gospodnjega.“

Budući da slijedite Isusa Krista, grlite križ. Od danas vam je zadaća ne samo nositi svoj križ, već i pomagati drugima s njihovim križevima. I vaš život više nije vaš, jer pripadate Isusu i njegovoj Crkvi. Obveza vam je svakodnev-

no živjeti odnos ljubavi s Isusom Kristom nastojeći biti dobri pastiri koji se nikada ne umaraju voditi, hraniti i štititi stado. Poput Šimuna Petra, svoju ljubav prema Isusu pokazat ćete brigom za njegovo stado. Da, stado je Njegovo, nije naše. I budite spremni, jer će vas ta ljubav odvesti, kako kaže Isus Petru, na mjesta na koja ne želite ići.

Isus ne traži od vas da budete pastiri za sebe, nego za njegov narod. Upoznajte svoje ovce koje su vam povjerene na brigu. Volite ih kao što Isus voli svoje ovce i uvijek se pobrinite da dopustite da vas Isus, Dobri Pastir, redovito hrani.

6. Dragi kandidati, želim u ovome trenutku biti do kraja iskren prema vama. Život koji ćete prihvatiti nije lak niti bez borbe, jer ste pozvani živjeti redovnički, odnosno svećenički poziv u sekularnom svijetu koji ima malo vremena ili poštovanja prema Bogu. Štoviše, pozvani ste živjeti nesebičnim životom u sebičnom svijetu. Bit će teških zadaća, teških odluka, teških ljudi, dugih dana i

neprospavanih noći. Ipak, Bog i Crkva vjeruju u vas. Znajte da vas je Bog pozvao da prigrlite ovaj život i službu. Budite nježni prema sebi. Pogriješit ćete. Koliko god se trudili zadovoljiti ljude, nećete uspjeti. Dopustite Bogu, da snagom svoga Duha Svetoga djeluje kroz vas. Često dozivajte sebi u svijest milost koju danas primete u ovom svetom obredu ređenja i nosite ga sa sobom zauvijek. Budite ponizni i znajte da ste samo jedan mali kamenčić koji čini prekrasan mozaik poznat kao Crkva Kristova. Što god radite u svom životu i službi, činite to s radošću, u zajedništvu sa svećenicima i u suglasju s biskupom, koji je postavljen kao učitelj, pastir i otac u partikularnoj Crkvi. Svećenici su puno učinkovitiji i vjerodostojniji kada njeguju zajedništvo i zrače radošću koja proizlazi iz spoznaje da smo Božji odabranici i miljenici. Jer, „svećenik je monstranca: njegova je zadaća pokazati Isusa. On sam se mora odmaknuti i dopustiti da se vidi samo Isus“, kako je mudro rekao Charles de Foucauld.

7. Zaključujem ovo razmišljanje riječima iz predloška razmišljanja koji se nalazi u Pontifikalu za svećeničko ređenje: „Dragi sinovi, vršite službu Krista glave i pastira prema stupnju svoga reda i, ujedineni s biskupom i njemu podložni, nastojte vjerne ujediniti u jednu obitelji da ih po Kristu u Duhu Svetome možete privedi k Bogu Ocu. Uvijek imajte pred očima primjer Dobroga pastira koji nije došao da bude služen nego da služi i koji je došao tražiti i spasiti što je izgubljeno.“

Dragi kandidati, potičem vas da idete naprijed u poniznosti, vjernosti i radosti da budete Kristova prisutnost u svijetu kao svećenici zauvijek. Neka se vaš životni kamenčić stopi s ostalim svećenicima ove partikularne Crkve kako bi predstavljala veličanstveni mozaik Božje ljubavi i nazočnosti.

Na tom putu pratio Vas zagovor Marije, Majke Crkve, sv. Josipa i svetih apostolskih prvaka Petra i Pavla. Amen.

Mlada misa fra Marina Mikulića

U nedjelju, 2. srpnja 2023. godine, u 11 sati u župnoj crkvi sv. Petra i Pavla na Kočerinu, svoju mladu misu je proslavio fra Marin Mikulić.

Uz fra Marina, u koncelecijaciji su bili i kočerinski župnik fra Mario Knezović koji je izrekao prigodnu homiliju. Umjesto provincijala fra Joze, mladomisniku je prigodnu riječ uputio i fra Miro Šego, vikar Provincije. Pored navedenih, još 15-ak svećenika je bilo u koncelecijaciji.

Nakon euharistijskoga slavlja, svečani ručak je bio priređen u salonu *La Viva* u Širokom Brijegu.

Fra Marinu čestitamo i želimo mu svako dobro!

Redovničko oblačenje

U subotu, 8. srpnja 2023., u 18 sati, u našoj crkvi sv. Petra i Pavla u Mostaru, pod svetom misom u 18 sati, postulanti su obukli franjevački habit i stupili u novicijat Hercegovačke franjevačke provincije.

Novicijat će provesti u samostanu na Humcu. Novi novaci su: Dragan Čabraja - Župa bl. Ivana Merza, Zagreb; Zoran Tomić - Župa sv. Mihovila, Tomislavgrad; Ivan Boras - Župa sv. Ante, Humac; Dominick Grgić - Župa sv. Jeronima, Chicago; Joel Sirovina - HKM Zürich; Vinko Kovačić - Župa Uznesenja BDM, Široki Brijeg i Mario Širić - Župa Bezgrešnog začeća BDM, Posušje

Misno slavlje i obred oblačenja predvodio je provincijal fra Jozo

Grbeš. Uz fra Jozu bili su magistar postulanata fra Stanko Ćosić, magistar novaka fra Ivan Landeka, gvardijan fra Danko Perutina te još oko 30 misnika.

Liturgijskom asistencijom ravnao je fra Andrija Majić zajedno s novacima i bogoslovima. Misno slavlje svojim pjevanjem uzveličali su bogoslovi.

Mlada misa fra Frana Ćorića

U nedjelju, 9. srpnja 2023. godine, u 11 sati u župnoj crkvi sv. Ante na Humcu, svoju mladu misu proslavio je fra Fran Ćorić. Uz

fra Frana, u koncelecijaciji su bili vikar Provincije fra Miro Šego, gvardijan fra Dario Dodig, fra Svetozar Kraljević koji je izrekao prigodnu homiliju, te još tridese-

tak svećenika. Mladomisniku je prigodnu riječ uputio i fra Miro Šego.

Fra Franu čestitamo i želimo mu svako dobro!

Mlada misa fra Alojzija Slavka Anđelića

U nedjelju 16. srpnja 2023. godine u crkvi sv. Ivana Krstitelja u Ružićima, fra

Alojzije Slavko Anđelić proslavio je mladu misu u koncelecijaciji svećenika i mladomisnika.

Za mladomisničko geslo uzeo je Deus caritas est – ‘Bog je ljubav’.

Na koncu misnoga slavlja čestitali su župnik fra Tomislav Jelić i provincijal fra Jozo Grbeš. Nekoliko prigodnih riječi uputio je i fra Alojzije, koji je zahvalio svima onima koji su bili potpora u njegovom putu, kao i vjernom puku koji je svojim dolaskom uvećao ovo slavlje.

Svojim pjevanjem ovo slavlje uvećali su članovi župnog zbora iz Ružića, a propovijedao je fra Antonio Musa.

Fra Alojziju Slavku čestitamo!

Mlada misa fra Ivana Crnogorca

Fra Ivan Crnogorac proslavio je mladu misu u nedjelju, 23. srpnja 2023., u Posušju. Na misnom slavlju u koncelecijaciji su bili provincijal fra Jozo Grbeš, propovjednik i brat fra Tomislav Crnogorac, župnik fra Mladen Vukšić, ovogodišnji mladomisnici i drugi svećenici.

Propovjednik fra Tomislav Crnogorac govorio je o Isusovoj prisposobi o malom zrnu gorušice koje je na početku malo a naraste veliko, tako je i s kraljevstvom nebeskim, u početku je malo a izrodi dovoljno da se rodi Crkva.

Svoju čestitku uputio je provincijal Hercegovačke provincije fra Jozo Grbeš te se zahvalio Bogu i roditeljima. Na završetku svete mise obratio se župnik fra Mladen Vukšić. Čestitao je mladomisniku, njegovim roditeljima, te pozvao puk da se moli za nova

duhovna zvanja, za svoju djecu.

Na kraju se mladomisnik obratio svima i zahvalio dragom Bogu na svemu, svojim roditeljima na neizmjerljivoj ljubavi, povjerenju

i podršci na svom životnom putu, Hercegovačkoj provinciji, a posebno bratu fra Tomislavu. Mladomisničkim blagoslovom završilo je slavlje.

Mlada misa fra Slavena Tomića

U nedjelju, 30. srpnja na vanjskom oltaru sv. Ante Padovanskog na Humcu fra Slaven Tomić proslavio je svoju mladu misu.

Uz fra Slavena bili su provincijal fra Jozo Grbeš, propovjednik fra Dragan Bolčić i drugi svećenici.

Fra Dragan je izrekao prigodnu propovijed, a fra Slaven je zahvalio svima koji su ga pratili na njegovu putu.

Na misnom slavlju okupio se velik broj naroda i na kraju se prisutnima obratio fra Jozo Grbeš. „Ovdje piše: ‘Nauči me Bože moj!’ Ako to budeš izgovarao često, naučit ćeš sve ostalo. Bit će dovoljno. Roditelji dragi, hvala vam za sina. On je postao naš brat i tako je postao brat svima, gdje god ga život odvede“, rekao je fra Jozo.

Misno slavlje uveličao je zbor sv. Kate, a Mihaela Kovačević iz Chicaga otpjevala je psalam.

Fra Velimir Mandić proslavio Zlatnu misu

Jučer, 20. kolovoza, na svim misama u župi Kočerin Bogu se zahvaljivalo na 50 godina svećeništva fra Velimira Mandića. Uz to, fra Velimir je na groblju svojih roditelja Hrašljani-Vitaljina, u župi Humac, slavio misu zahvalnicu. Uz okupljenu obitelj, rodbinu i vjerni puk bili su dionici svećenici, franjevački novaci i časne sestre. Propovijed je uputio zlatomisnikov rođak fra Fran Ćorić. U ime Hercegovačke franjevačke provincije zahvalio je fra Jozo Grbeš, provincijal. U ime župe Humac riječi je uputio župnik i gvardijan fra Dario Dodig. Pjevanje su predvodili franjevački novaci s Humca. Potom

je bilo druženje s vjernicima na prostoru oko groblja, te večera za rodbinu, fratre i časne sestre

na Mandića jazu. Sve se odvijalo pod zlatomisnikovim geslom: „Bogu hvala!“

Premинуo vlč. Matthew Ruyechan, nekoć član naše Kustodije u Americi

Vlč. Matthew Ruyechan preminuo je jučer, 1. kolovoza, u Sharonu, država Pennsylvania. Matthew (Mate) je rođen u hrvatskoj obitelji u Braddocku, savezna država Pennsylvania, 1954. god.

U franjevački red stupio je 1976. kao član Hrvatske franjevačke kustodije u Americi i Kanadi, a bogoslovni studij završio je u Washingtonu, D.C. Za svećenika je zaređen u Rankinu 1980. Djelovao je kao župni pomoćnik u hrvatskim župama u West Allisu i južnom Chicagu te deset godina kao župnik župe sv. Jeronima u Chicagu, a potom u župi Sharon, te konačno gvardijan samostana sv. Ante u Chicagu.

U više navrata vršio je službu savjetnika Kustodije.

God. 2005. se sekularizirao te postao članom biskupije Erie i ujedno prestao biti članom Franjevačkog reda i Kustodije. Zanimljivo – kasnije je kao član te biskupije ponovno bio župnik u župi Sharon!

Ondašnji kustos fra Marko Puljić prigodom fra Matine sekularizacije o njemu je zapisao: „Žao nam je što smo izgubili dobroga i dragoga brata. Vjerujemo da je biskupija Erie dobila vrijednog svećenika, jer se kao takav fra Matthew pokazao gdje god je do sada dušobrižnički djelovao.“

Doista je fra Mate bio omiljen među braćom i bio ponosan na svoje hrvatsko podrijetlo!

Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!

Biskup Marko Semren predvodio euharistijsko slavlje u Kupresu na Obiteljski dan i Dan djedova, baka i starijih osoba

Svečano euharistijsko slavlje šestoga Obiteljskog dana i trećega Svjetskog dana djedova, baka i starijih osoba pod geslom „Obiteljska ljubav je poziv i put svetosti – Od koljena do koljena dobrota je njegova“, u nedjelju 30. srpnja 2023. prepunoj župnoj crkvi Svete Obitelji u Kupresu, predvodio je predsjednik Vijeća za obitelj Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine mons. Marko Semren, pomoćni biskup banjolučki, u zajedništvu s nadbiskupom vrhbosanskim u miru kardinalom Vinkom Puljićem i biskupom mostarsko-duvanjskim i apostolskim upraviteljem trebinjsko-mrkanskim mons. Petrom Palićem te uz koncelebraciju devetorice svećenika. Okupljena vjernička zajednica duhovno se pripravila na misno slavlje moljenjem krunice, a mnogi su pristupili i sakramentu pomirenja.

Kupreškim župljanima pridružili su se brojni vjernici drugih župa iz svih biskupija u Bosni i Hercegovini i šire.

Liturgijsko pjevanje animirao je zbor iz župe Banjolučke biskupije sv. Franje Asiškoga Bila pokraj Livna pod ravnanjem profesorice Ane Čavar. Asistirali su brojni ministranti i ministrantice pod vodstvom kupreškoga župnog vikara vlč. Jadranka Kurta.

Tijekom svete mise krštene su blizanke Marija i Helena iz obitelji Čurković.

Dvanaest bračnih parova obilježilo je 25. – srebrnu obljetnicu braka, a osam parova 50. – zlatnu obljetnicu bračnoga zajedništva iz župa: Kupres, Prozor, Crnač,

Rumboci, Gradina, Neum, Gornji Vakuf-Uskoplje i Bistrica pokraj Uskoplja.

Kupreški župnik i član Vijeća za obitelj Biskupske konferencije BiH vlč. Tomislav Mlakić poželio je dobrodošlicu kardinalu Vinku, biskupima Petru i Marku, zatim generalnom tajniku BK BiH mons. Ivi Tomaševiću, arhiđakonu gučogoranskog arhiđakonata mons. Pavi Jurišiću i braći svećenicima na čelu s generalnim vikarom mons. Slađanom Čosićem, redovnicima, redovnicama i svim okupljenim vjernicima. „Danas, kada slavimo 6. Obiteljski dan Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine i 3. Svjetski dan djedova, baka i starijih osoba, sve vas okupljene u crkvi Svete Obitelji na kupreškoj visoravni, i sve vas koji ste, zahvaljujući Hrvatskoj televiziji Herceg-Bosna i Laudato televiziji, kao i radio postajama Marije i Kupres, radosno pozdravljam. Slaveći Obiteljski dan, naša krajevna Crkva želi pokazati blizinu i solidarnost s našim hrvatskim katoličkim obiteljima. Stoga, svoj pozdrav, molitvu i blagoslov šaljem svim obiteljima, osobito onim obiteljima koje, nastojeći sačuvati vjernost i svjedočiti evanđeoske vrijednosti, svakodnevno nose teške životne križeve.

Poseban pozdrav vama drage bake i djedovi, koji, mnogi od vas sami i ostavljeni, molite s nama i za nas iz svojih domova. Pozdrav i vama dragi supružnici koji ste odlučili zajedno s nama danas proslaviti obljetnice svoga bračnog zajedništva“, kazao je župnik Mlakić.

Uvodeći u misno slavlje biskup Semren je kazao da ih je na Kupresu okupila Božja ljubav. „Ovaj Dan ispunjen je čestitkama i zahvalnošću za sve ovdje prisutne i mnoge druge koji su na različite načine povezani s obiteljima i s nama preko elektroničkih sredstava komuniciranja. Bog u svojoj ljubavi želi doprijeti do svakoga čovjeka i svakoga člana obitelji. Zahvalni smo Bogu za svu ljubav očitovanu po članovima naših obitelji, bilo živih bilo već preminulih. Ovo je treći Svjetski dan djedova, baka i starijih osoba koji je papa Franjo posvetio obitelji. Mi smo u Crkvi u BiH posljednje tri godine posvetili molitvi, skrbi i pastoralu djedova, baka i starijih osoba koje su sastavni dio obitelji“, kazao je biskup Marko.

Na početku prigodne propovijedi biskup Semren je istaknuo da je obitelj najvažnija ljudska zajednica na ovoj zemlji. „Mi ljudi živimo u različitim zajednicama, u zajednicama ove ili one vrste, u političkim, u vjerskim zajednicama i slično. Obitelj je, međutim, osnovna zajednica na kojoj se temelje sve ostale zajednice. Crkva i država, kao dvije najmoćnije zajednice, također se temelje na obitelji. Isus je rođen u prirodnoj obitelji, ali je osnovao i novu obitelj koja se zove Crkva. Uostalom, on je htio da cijelo čovječanstvo postane jedna obitelj. Važno je imati na umu ovu istinu: za Božju ljubav – kraljevstvo Božje – nitko nije beskoristan ili beznačajan. Svaki je od nas jedna posebna misija u svijetu, jer je plod Božje ljubavi“, kazao je biskup Semren

koji je potom protumačio nedjeljnu misnu čitanja.

„Isus u evanđelju govori o Kraljevstvu u slikama otkrivanja: 'blago skriveno na njivi i skupocjeni biser'. Riječ je o sreći koja se plaća cijenom odvojenosti, odricanja i podločnosti. Seljak, trgovac više su nego zadovoljni pronađenim blagom. Spremni su sve prodati samo da dođu u posjed toga blaga. Kraljevstvo nebesko – Evanđelje, milost, prijateljstvo s Bogom – to je sakriveno blago prisutno u svijetu – prisutno u obitelji. Iako nam je blizu, mnogi ga ne otkrivaju. Ima onih koji ga otkriju, ali ga dovoljno ne vrednuju, zane-maruju ga jer više od njega vole zemaljsko kraljevstvo, zemaljske užitke. No, samo onaj koji ima 'pronicavo srce', koji razlučuje dobro i zlo, koji može razlikovati između vječnoga i prolaznoga, između prividnoga i bitnoga, samo takav donosi radikalnu odluku – prodaje sve što ima s ciljem da stekne to blago. Isus nas poziva da uđemo u Kraljevstvo i sudjelujemo u radosti vječne gozbe. Ali od nas zahtijeva radikalni izbor: da bismo osvojili Kraljevstvo, potrebno je sve 'prodati'. Dakle: da bismo postigli Kraljevstvo Božje, Isus zahtijeva sve, ali nam jednako tako i obećava sve: vječni život u vječnom i blaženom zajedništvu s Bogom“, poručio je biskup Marko.

„Stojimo, braćo i sestre, pred izazovima očinstva i majčinstva u današnjem društvu i njihovim nezamjenjivim ulogama u odgoju i odrastanju djece i obitelji. U jednom zborniku koji se zove 'Na ramenima moga tate', otac je predstavljen čvrstim držanjem, predstavnik je odgovornosti za brak i obitelj, za ispravno odgajanje novog života. Međutim, premda je dijete često na ramenima svoga

tate, njegov pogled počiva na majci i govori nam da očeva i majčina figura nisu uzajamno zamjenjive. Nezamjenjiva je figuru oca kao propovjednika vjere svojoj djeci, svjedoka Evanđelja po kvaliteti života koju stvara u svojoj 'kućnoj Crkvi'... Sveti Josip je uzor za sve prave očeve koji nas podsjeća da priznamo da smo zahvaljujući njegovu životu i uzoru upoznali svoju vjeru i ljubav i Boga... U zborniku pak radova koji nosi naslov 'U zagrljaju moje mame' djeca su u svojim radovima iskazala iskrenu zahvalnost, tražili su oprost i pokazali svoju ljubav prema majci... Uzor majčinstva i majke jest Blažena Djevica Marija, koja je sve prebivala u svom srcu. Sretna su djeca i mladi koji odrastajući u sretnim obiteljima imaju priliku postati sretni odrasli i odgovorni članovi društva“, rekao je biskup Semren ističući da u obitelji dijete uči prvim navikama koje mu daju sigurnost u ponašanje te najvažnije lekcije života.

„Drage bake i dragi djedovi, drage starice i dragi starci, u ovom našem svijetu pozvani smo biti tvorci revolucije ljubavi – Od koljena do koljena dobrota je njegova! Molitva je očitovanje ljubavi i očitovanje vjere. I zato iskreno očitujmo svoju ljubav prema Bogu i bližnjemu. 'Postanimo i mi pomalo pjesnici molitve: uživajmo u traženju vlastitih riječi, poslužimo se onima kojima nas uči Isus Krist'. Svjetski dan djedova i baka i starijih osoba stoga je prilika da još jednom, s radošću, posvjedočimo da Crkva želi slaviti zajedno sa svima onima kojima je Gospodin – kao što kaže Biblija – 'obilno ispunio dane' od koljena do koljena dobrota je njegova. Proslavimo ga zajedno! Molimo Gospu, Majku nježnosti, da nas sve učini

tvorcima revolucije ljubavi kako bismo zajedno oslobodili svijet od sjene samoće i zloduha rata. Današnji dan može nam i treba biti svjetlo života. Prihvatimo ga, jer samo u vjernosti Bogu i služanju životu u obitelji možemo naći puninu života obećanu vjernim vršiteljima njegove svete volje“, poručio je biskup Marko Semren na kraju svoje propovijedi.

U Molitvi vjernika molilo se za: Svetu Crkvu katoličku, za papu Franju, sve biskupe, svećenike i đakone, redovnike i redovnice i sve redovničke zajednice, za sve župne i biskupijske zajednice; „za naše obitelji: da budu mjesta u kojima će svi trajno rasti u ljubavi prema Kristu i jedni prema drugima, u kojima će vladati otvorenost prema životu i nesebičnom davanju u hodu putem svetosti“, „za sve djedove, bake i starije osobe: da cijelim svojim življenjem budu mlađima primjer čvrste vjere u Boga živoga i radosni prenositelji bogatog iskustva življenja s Bogom i bližnjima“, za sve ljude u vlasti, za sve koji odgajaju djecu i mlade počevši od roditelja preko vrtića, župe i škole do medija i za sve pokojne, a posebno za pokojne djedove i bake.

Nakon popričesne molitve biskup Semren je izmolio molitvu blagoslova nad obiteljima koje obilježavaju srebrnu i zlatnu obljetnicu braka te podijelio uspomenu s apostolskim blagoslovom predsjednika Biskupske konferencije Tome Vukšića, nadbiskupa metropolita vrhbosanskoga i apostolskoga upravitelja Vojnoga ordinarijata u BiH.

Na kraju su svi zajedno izmolili Molitvu za treći Svjetski dan djedova, baka i starijih osoba te Ispovijest vjere Hrvata katolika. (kta)

Pokrenute mrežne stranice Franjevačke kuće molitve Masna Luka

Službeno su objavljene mrežne stranice Franjevačke kuće molitve *Masna Luka* na adresi www.masnaluka.ba. Stranice je izradila firma Mariva.net iz Širokoga Brijega.

Na stranicama je moguće pronaći kratke informacije o Franjevačkoj kući molitve kao i o Kapelaniji sv. Ilije s godišnjim rasporedom misa. Središnji dio sadržaja na stranicama zauzima programi koje nudi Franjevačka kuća molitve i na koje se moguće prijaviti. Osim toga, u

rubrici Glas s planine moguće je pronaći poneku vijest kao i iskustvo sudionika programa. Fotogalerija sadrži fotografije koje posjetiteljima stranica dočaravaju ambijent Franjevačke kuće molitve kao i okoliša. Dakako, stranice nude i kontakt-formu za bržu komunikaciju korisnika s domaćinima Kuće molitve. Uz kontakt formu, tu je i lokacija s uputama za putovanje na Google Maps servisu. Ne manje važna su i česta pitanja koja su istaknuta na naslovnici.

Tiskana dvadeseta knjiga fra Gorana Azinovića

Iz tiskare Grafotisak Grude u travnju ove godine izašla je nova knjiga fra Gorana Azinovića slikovita naziva „Svoju lađu sada ostavljam žalu“. Nakladnik dvadesete fra Goranove knjige je Vedran Vidović iz Informativnoga centra *Mir Međugorje*. Knjigu je grafički oblikovao Danijel Leko.

U 345 kratkih, ali poučnih priča mladi franjevac izražajno progovara o brojnim temama, pa tako, između ostaloga, govori o strpljivom Jobu, molitvi, svetom Bavi, Grasseu – francuskom gradu parfema i jerihonskoj ruži. Ističući da je svetost najvažniji istinski poziv za svakoga čovjeka, autor uzima primjer svetog Dominika Savija, a čitatelji će u knjizi pronaći brojne manje poznate informacije o Zürichu i Švicarskoj, gdje franjevac trenutačno živi i djeluje.

Lektorica Ana Zubac u predgovoru je napisala: „Pored brojnih zanimljivosti, ova fra Gorano-

va pisana 'lađa' ostat će trajni svjedok na žalu jednog vremena i podsjetnik da talente koje ti je Bog dao trebaš njegovati i živjeti. Da je fra Goran slučajno zane-mario ovaj Božji dar – pisanje, brojne priče ostale bi nenapisane, a ti bi, dragi čitatelju, ostao siromašan za tolike kvalitetne i poučne informacije.“

Pišući recenziju, Antonija Šimović je naglasila: „Pisac izražava svoja duboka promišljanja o tome kako dokučiti čovjeka, kako proniknuti u dubine njegova bića i potaknuti ga na dobro, da nošen dahom života od Boga čini i provodi dobra djela. Čitajući ove priče, kao vjernica proširila sam nova saznanja o životu, o Bogu, o samoj sebi. Ova poučna knjiga pred nas stavlja pitanja: kakvi smo mi ljudi, u kojem smjeru idemo? Na više mjesta pisac postavlja pitanje čitatelju: 'Tko si ti? Jesi li uistinu onakav kakvim se predstavljaš?', potičući ga na preispitivanje duše i srca, na preispitivanje života.“

Ljubitelji čitanja knjigu „Svoju lađu sada ostavljam žalu“ mogu pronaći u Župnome uredu *Krista Kralja* u Čitluku, u Župnom uredu u Međugorju te u udruzi *Susret*.

Slavlje povodom 25. obljetnice djelovanja franjevačke mladeži u Dubravi

U Dubravi se obilježila 25. obljetnica djelovanja franjevačke mladeži, na način koji je još jednom pokazao kako mladi vole slaviti Boga.

Program pod geslom „Pokazat ćeš mi stazu života“ započeo je 22. travnja i okupio je velik broj mladih. Ispred samostana i crkve Bezgrešnoga začetca Blažene Djevice Marije u kojoj djeluju franjevci Hercegovačke provincije održan je koncert duhovne glazbe u povodu proslave 25 godina od osnutka Frame Dubrava. Na koncertu su nastupali fra Marin Karačić, sestre Palić, zbor mladih *Susret* te bogoslovski zbor.

A dan nakon, pod svečanom sv. misom u 18 sati, 36 framaša imalo je obred obećanja. Svetu misu predvodio je fra Renato Galić uz gvardijana fra Slavena Brekala, fra Marina Karačića i fra Frana Čorića, a svojim pjevanjem ju je popratio bogoslovski zbor.

Nakon svete mise druženje se nastavilo u dvorani ispod crkve gdje su zajedno proslavili 25 godina od osnutka Frame.

Dodijeljene Nagrade „Dubravko Horvatić“ i „Ljubica Štefan“

(HINA/HKZ). Na 28. travnja 2023. godine ovogodišnju književnu nagradu „Dubravko Horvatić“ dobio je za prozu Šimun Šito Ćorić, za pjesništvo Jurica Čenar, a nagrada „Ljubica Štefan“ pripala je povjesničaru Mariju Jarebu. Ćorić je nagradu dobio za zbirku vrsnih proza „S Bogom je lako, ljudi su problem“, dok je nagrada za pjesništvo pripala pjesniku Če-

naru za cjelokupan opus. On je dugogodišnji suradnik Hrvatske redakcije ORF-a u Austriji te prvi gradišćanski Hrvat, koji je primio ovo priznanje. Povjesničar i potpredsjednik Matice hrvatske Mario Jareb dobio je nagradu „Ljubica Štefan“ za svoj istraživački rad na polju hrvatske povijesti.

Nagrada „Dubravko Horvatić“ imenovana je po hrvatskome

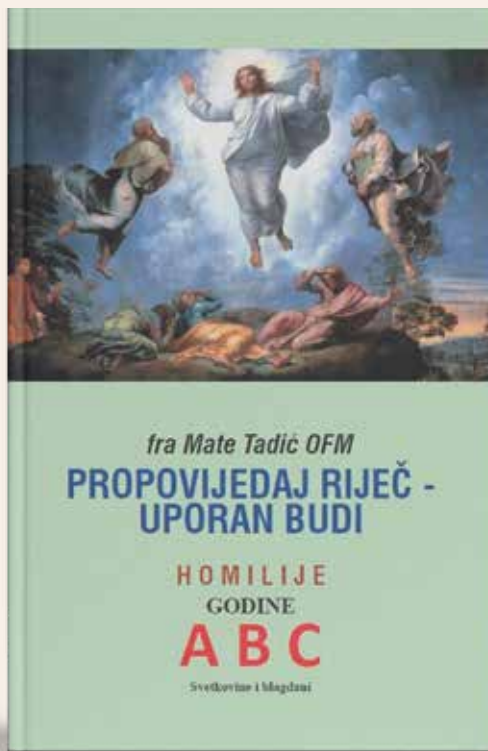
pjesniku, novelistu i esejistu Dubravku Horvatiću, a nagrada „Ljubica Štefan“ po hrvatskoj povjesničarki Ljubici Štefan, koja je za spašavanje Židova za vrijeme NDH odlikovana priznanjem „Pravednika među narodima“ izraelskoga centra Yad Vashem. Ove književne nagrade tradicionalno dodjeljuje Hrvatska kulturna zaklada u Zagrebu od 2005. godine.

Četvrta knjiga homilija fra Mate Tadića

U izdanju nakladničke kuće i Tiskare hercegovačkih franjevaca „Fram-Ziral“ u Mostaru je 10. svibnja 2023. godine, objavljena četvrta knjiga homilija fra Mate Tadića iz Franjevačkog samostana u Tomislavgradu pod naslovom „Propovijedaj riječ – uporan budi“. Uvodne dijelove u misna slavlja s propovijedima autor je izrekao na naznačenim mjestima s nadnevcima od 2000. godine na svetkovinama i blagdanima, Gospodnjim kao i B. D. Marije – ABC liturgijskoga vremena s predviđenim biblijskim čitanjima.

U predgovoru se kaže da: „Ljudi koji su izgradili vlastitu duhovnost za oblikovanje bolje osobnosti, znaju kako je svaka propovijed korisna za nešto naučiti i nekoga potaknuti na drugačiji život.“ Poznato je da su prosječnim tradicionalnim vjernicima najbolji svećenici koji misu i homiliju završe na brzinu, bez dostojanstva i duhovnosti, iako svatko za sebe može pronaći barem jednu poticajnu misao u kojoj se može prepoznati. Homilija koja nije tek izvor teološkog (sa)znanja o istinama vjere, nego ponajprije poticaj za rast u vjeri i hrana za svakodnevni život, dok se „započeti proces dalje nastavlja s povratkom doma i na radno mjesto u svakodnevnom životu i svjedočenjem za Krista među ljudima“. Autor naglašava kako „pouzdamo znamo da smisao koji otkrivamo kroz riječ i vjeru vodi sigurnoj budućnosti“, što bi barem malo želio doprinijeti i ovom knjigom poticajnih razmišljanja u predloženim homilijama.

Pogovor knjige s naslovom

„Skladno suzvučje crkvenog nauka i vlastitog iskustva“, napisao je prof. dr. sc. fra Draženko Tomić. U njemu se kaže da autor homilijama svetkovina i blagdana dodaje nove kockice već objavljenih svojih propovijedi. „Pred očima ima konkretnog čovjeka koja je ovom svećeniku i ispovjedniku s gotovo dvadesetogodišnjim iskustvom, itekako poznata. Razotkriva i razumije sve arhetipe ljudskog ponašanja i čovjeku u njegovoj svakodnevici obraća se s odgovarajućom porukom.“ Ljubav i skrb za povijest vlastitoga naroda i istraživanje na tom području, dovele su fra Matu do spoznaje da je zasigurno Kristova poruka spasenja za svakog čovjeka ono najbolje i najvrjednije što bi valjalo prenijeti preko granica ljudskog vremena. Tomić s pravom ističe kako „fra Matina ljubav prema glazbi pridonosi

da i njegove propovijedi postaju nezaboravne simfonije, u kojima je u skladno suzvučje ukomponiran crkveni nauk i ljudsko iskustvo. I sve opet protkano iskustvom vlastite boli i bolesti.“

Recenzent zapaža da propovijedi pretpostavljaju Tadićevo dostatno poznavanje dogme i fundamentalne teologije što je stekao na učilištu i produžio u vlastitoj svećeničkoj praksi. „U kratkom uvodu prije same homilije smješta dotični crkveni god u prostor i vrijeme, kako bi u logičkom slijedu misli i korisnih primjera iznio važnost dotične vjerske istine za kršćanski život.

Pristupom nastoji u slušateljima učvrstiti vjeru u bogočovjeka Isusa Krista, dok prikladnim znakovima svoje slušatelje (i čitatelje) vodi dublje u otajstvo spoznaje našega spasenja po Kristu Gospodinu.“ Zapaža da propovjednik promatrajući lica slušatelja želi u njima pronaći patničko i proslavljeno Kristovo lice, svjestan da je vjera izraz susreta s Kristom što doživljava kao proces. Tadić drži da „taj susret s Kristom čovjeka mijenja u navikama pa treba pred Kristom otvoriti oči i srce, a ne tek neku vlastitu viziju, zamisao ili tuđu iluziju.“ Recenzent upućuje kako se knjiga homilija čita lagano u ritmu liturgijske godine, kako bi produbili i učvrstili znanje o vjerskim istinama u duhu spasonosne nade da nas onkraj čeka on sam, uskrslu Krist Gospodin.

Zlatni jubilej HKM Bern

U koncelebraciji je bilo više svećenika među kojima je mons. Georges Schwickerath, biskupski vikar Bazelske biskupije, mons. Većeslav Tumor, tajnik Apostolske nuncijature u Bernu, zatim fra Ante Pranjic i drugi svećenici. Među visokim predstavnicima bila je hrvatska veleposlanica u Švicarskoj dr. Andrea Bekić, pastoralni predstavnici Švicarske te predstavnici brojnih organizacija s kojima je Misija povezana.

Uz čestitke na zlatnom jubileju, kardinal Bozanić je u propovijedi istaknuo da Hrvatska katolička misija u Bernu slavi jubilej 50 godina redovita okupljanja na nedjeljnoj misi. „To okupljanje, ta redovitost nedjeljne mise gradi zajedništvo među nama“, rekao je kardinal. Sveta misa jača naše katoličko i naše vjerničko zajedništvo. Svaka nedjeljna misa je

slavlje malog Uskrsa, a mi Isusovi vjernici po sudjelovanju na misi jesmo živi svjedoci Isusova uskrsnuća, pojasnio je.

Tumačeći nedjeljno evanđelje, kardinal je istaknuo Isusovu želju „da nam bude blizu, da nas ima kod sebe, da i mi budemo tamo gdje je Isus sa svojim Ocem. To je Isusov utješan naviještaj i poziv upućen svima nama.“ Kardinal je govorio i o potrebi oslonaca u kršćanskom životu. Naglasio je da su Bog, Crkva i obitelj temeljni oslonci vjerničkoga života, te je rekao: „Bez Boga ne možemo ništa. Naš vjernički život je život zajedništva s Bogom. Crkva je mjesto okupljanja i zajedništva. Mjesto zajedništva koje nas povezuje s Bogom i međusobno. U Crkvi osjećamo našu pripadnost Bogu, našu međusobnu pripadnost. Ovdje, u Hrvatskoj katoličkoj misiji u Bernu osje-

ćamo i živimo našu vjerničku, i našu katoličku, i našu hrvatsku pripadnost.“

Kardinal je posebnu poruku uputio obiteljima koje su temeljne zajednice ljudskoga društva i koje se nalaze pred velikim izazovima. „Čuvajmo obitelji, obiteljsko zajedništvo, obiteljsko ognjište; gajimo rodbinske veze, odgajajte svoju djecu za otvorenost životu“, pozvao je kardinal. Govorio je i o potrebi zajedničke molitve u obitelji. „Obitelj koja zajedno moli gradi posebno duhovno ozračje zajedništva s Bogom i međusobno. Kad otac i majka zajedno sa svojom djetecom mole, očituju snagu i radost života. To je blagoslov za obitelj“, naglasio je kardinal.

Na završetku mise predsjednik misijskoga vijeća Ante Čorluka kardinalu je predao simboličan poklon, a voditelj Hrvatske katoličke misije u Bernu fra Gojko Zovko dar za zagrebačku katedralu. Fra Gojko je srdačno zahvalio kardinalu kao biskupu i nadbiskupu koji je tijekom više od trideset godina biskupske službe ostavio duboki trag u Crkvi, posebno u Crkvi u Hrvata koja je u inozemstvu. Kardinal je kao uspomenu na zlatni jubilej dao Hrvatskoj katoličkoj misiji u Bernu spomen medalju s likom svetog Josipa, zaštitnika Hrvatske, koja je izdana prigodom 25. obljetnice njegove službe kao zagrebačkoga nadbiskupa.

Pjevanje su na euharistijskome slavlju predvodili klapa *Chorus Croaticus*, na čelu s Franjom Vugdelijom te misijski zbor s orguljaškom pratnjom poznate sopranistice Nikoline Pinko-Behrends.

50. godišnjica Hrvatske škole „Kardinal Stepinac“ Chicago

Od 28. do 30. travnja u hrvatskoj župi svetoga Jeronima u Chicagu održana je svečana proslava 50. godišnjice utemeljenja i rada Hrvatske škole „Kardinal Stepinac“. Hrvatska škola pri ovoj župi osnovana je u siječnju 1973. godine pod vodstvom fra Marka Kozine i fra Ivana Bradvice, a od svojih početaka nosi ime „Kardinal Stepinac“. Tijekom pola stoljeća rada više od 600 učenika prošlo je kroz osam razreda ove škole učeći hrvatski jezik, povijest, zemljopis, pjesme, plesove i kulturu svojih djedova i baka. U sklopu škole djeluje i srednjoškolska kolo skupina Klub Stepinac.

U petak u večernjim satima započela je proslava ove velike 50. godišnjice i to zabavom za mladež u župnoj dvorani hrvatske župe sv. Jeronima. Veliki slavljenički koncert na kojem su uz do-

maćine nastupili i gosti Hrvatska baština i Hrvatska loza Chicago te Cleveland Jr. Tamburitzans održan je u subotu. Bogatim programom i prelijepim izvedbama djeca i mladi iz Hrvatske škole „Kardinal Stepinac“ svečano su obilježili veliku obljetnicu.

U večernjim satima održana je svečana večera za više od 500 gostiju, bivših i sadašnjih učenika i obitelji škole. Bila je to prigoda da se zahvali brojnim pojedincima koji su doprinijeli radu ove vrijedne institucije: predsjednicima, članovima odbora, učiteljima, roditeljima, mamama koje su se brinule za nošnje, franjevcima koji su služili na župi sv. Jeronima i učenicima škole. Svečanom skupu obratio se Pjer Šimunović, veleposlanik Republike Hrvatske u SAD-u koji je bio u pratnji Sane Laković, generalne konzulice Republike Hrvatske u Chicagu.

Nakon bogatoga programa zabava je nastavljena do kasno u noć.

U nedjelju u 11 sati u crkvi sv. Jeronima svetu misu zahvalnicu predvodio je fra Jozo Grbeš, bivši župnik i voditelj škole, a sada provincijal Hercegovačke franjevačke provincije. S njim su suslavili: fra Marko Puljić, kustos hrvatskih franjevaca u SAD-u i Kanadi, fra Pavao Maslač, bivši župnik, fra Antonio Musa, župnik i fra Gabriel Škibola, župni vikar.

Nakon svete mise nastavljeno je zajedništvo blagoslovom gradilišta u župi sv. Jeronima. Naime, u ovoj hrvatskoj župi započinju radovi izgradnje nove župne dvorane, kuhinje i pastoralnoga centra. Lijepa proslava 50. godišnjice Hrvatske škole „Kardinal Stepinac“ dokaz je da ova hrvatska iseljenička zajednica, unatoč svojoj dugoj povijesti, ima sretnu i obećavajuću budućnost.

Završena je naša misija u župi Gospe od Puta u Sault Ste Marie

Nakon 63 godine služnja Hrvata u Sault Ste Marie, odlukom uprave Hrvatske franjevačke kustodije Svete Obitelji, fratri su se ovoga proljeća povukli s hrvatske župe Gospe od Puta u ovome kanadskom gradu. Oproštajnu misu s vjernicima u nedjelju, 30. travnja slavio je dugogodišnji župnik fra Veselko Kvesić koji je na ovoj župi marno i vjerno djelovao od 1994.

U ovaj gradić, koji prema posljednjem popisu stanovništva broji nešto više od 13 tisuća stanovnika, Hrvati su počeli dolaziti odavna. Brojne hrvatske obitelji dolazile su u ovaj kraj u potrazi za poslom i boljim

prilikama. Prvi misionar među Hrvatima Sault Ste Marie bio je fra Kruno Pandžić koji je na ovoj župi djelovao 1960. – 1962. Fra Berto Dragičević, župnik 1962. – 1969. uredio je župnu kuću i kapelicu u kojoj se slavila sveta misa s narodom. Na ovoj su župi kratko boravili i fra Silvije Grubišić (1969. – 1970.) i fra Serafin Vištica (1970. – 1971.) koji je u posjetu župi ugostio zagrebačkog nadbiskupa kardinala Franju Kuharića. Dugogodišnji je župnik fra Dominik Čorić (1971. – 1994.) sa župljanima sagradio lijepu crkvu posvećenu Gospi – Zaštitnici putnika.

Fra Veselko Kvesić je ovu hrvatsku iseljeničku koloniju služio

od 1994. Kroz to vrijeme, kako je to slučaj na brojnim drugim mjestima, hrvatsko govoreća zajednica se smanjila, a nove generacije su otišle prema većim mjestima gdje su i prilike za život i za zaposlenje bile bolje. Ipak, svojim predanim radom i nesebičnim zalaganjem fra Veselko je uvelike produžio životni vijek ove hrvatske župe i na tome smo mu osobito zahvalni. Na tome mu je zahvalna i mjesna biskupija u kojoj je uvijek rado pomagao i služio gdje je to bilo potrebno. Želimo mu sada da s jednakom ljubavlju i predanjem služi u hrvatskoj župi Svete Obitelji u Kitcheneru.

fra Antonio Musa

Fra Lovro Šimić održao govor u ime Župe sv. Ćirila i Metoda

New York – U povodu prvoga podizanja stijega Republike Hrvatske u gradu New Yorku govor je održao i fra Lovro Šimić u ime Župe sv. Ćirila i Metoda i sv. Rafaela u ponedjeljak, 21. svibnja 2023.

Povod podizanja stjegova je 31. obljetnica uspostave diplomatskih odnosa između SAD-a i Republike Hrvatske i 30. obljetnice otvaranja generalnoga hrvatskog konzulata u New Yorku.

Nakon pozdrava, govora i izvedbi dviju hrvatskih pjesama, američki stijeg podigao je obučen u dres hrvatske nogometne reprezentacije gradonačelnik New Yorka gosp. Eric Adam, a za to vrijeme intonirala se američka himna dok je hrvatski stijeg podigao generalni konzul Nikica Kopačević uz intoniranje himne Republike Hrvatske.

Na tom događaju okupilo se pedesetak Hrvata i Amerikanaca, a događanje je pratio i veliki broj turista koji su bili na trgu.

Framin

U subotu, 27. svibnja 2023. godine, u Posušju je održan susret hercegovačkih ministranata – Framin 2023.

Sudjelovalo je preko 750 ministranata iz 19 naših župa (Humac, Drinovci, Gorica-Sovići, Ružići, Tihaljina, Mostar, Čerin, Čitluk, Gradnići, Međugorje, Široki Brijeg, Posušje, Kočerin, Posuški Gradac, Rakitno, Tomislavgrad, Bukovica, Seonica i Šuica).

Okupljanje je bilo predviđeno u 9.30 sati u župnom dvorištu, gdje su voditelji ministranata izvršili prijave, a nakon toga uslijedila je sveta misa. Misno slavlje predslavio je fra Džoni Dragić. Poslije euharistijskoga slavlja napravljena je zajednička

fotografija na stepenicama nove crkve.

Nakon fotografiranja održalo se natjecanje u kvizu znanja u vjeronaučnom centru, a oni koji nisu bili predviđeni za sudjelovanje u kvizu, zaputili su se pod pratnjom policije prema Gradskoj športskoj dvorani, gdje su uz ručak imali priliku čuti svjedočanstva dvojice postulanata Joela Sirovine i Dragana Čabraje. Kviz znanja organizirali su postulant Hercegovačke franjevačke provincije.

Oko 12 sati izvlačenjem skupina započeo je sportski susret sa sljedećim disciplinama: nogomet, graničar i igre bez granica. U organizaciji sportskoga dijela susreta sudjelovalo je preko 90

volontera Frame Posušje.

Pobjednici u natjecateljskom dijelu Framina:

Kviz znanja: 1. Široki Brijeg – 2. Posušje – 3. Humac

Nogomet: 1. Široki Brijeg – 2. Drinovci – 3. Humac

Graničar: 1. Gorica-Sovići – 2. Tomislavgrad – 3. Seonica

Cijeli program završio je oko 16.30 sati kada su podijeljene zahvalnice za sudjelovanje, pehari najboljim sportašima te nagrade najuspješnijima na kvizu znanja. Nakon dodjele, ministranti su se u koloni uputili prema crkvenom parkiralištu i uputili doma.

Zahvalni smo dragom Bogu što nam je pružio sunčano vrijeme i dan ispunjen dječjom radošću.

Leona Senjak, Frama Posušje

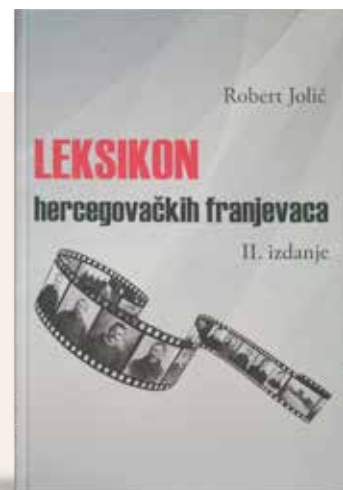
Leksikon hercegovačkih franjevaca

Iz tiska je izišao Leksikon hercegovačkih franjevaca, autora dr. fra Roberta Jolića – drugo, dopunjeno i ispravljeno izdanje (prvo izdanje objavljeno je 2011. godine).

Najvažniji razlog tiskanju novoga izdanja je činjenica da su u posljednjih 12 godina preminuli brojni članovi Hercegovačke franjevačke provincije, njih 50, pa su podatci o njima umetnuti u ovo novo izdanje. U međuvremenu sam k tome uočio da su se u prvome izdanju potkrale neke pogreške vezane za pojedine životopise. Također je ispravke strpljivo radio i fra Ante Tomas, pa su i one umetnute u ovo novo

izdanje. K tome sam pronašao i još neke franjevce iz veoma starih razdoblja koji su trebali naći svoje mjesto u prvome izdanju – a nisu, pa je i to ispravljeno u ovome izdanje.

Neka ovaj Leksikon bude vječna zahvala svim našim franjevcima koji su koračali po ovoj zemlji Hercegovoj prije nas, koji su svojim riječima i djelima svjedočili Božju nazočnost u ovome svijetu – i ne samo u Hercegovini, nego i u drugim dijelovima svijeta, bilo među hrvatskim odseljenicima u Europi i Americi, bilo među drugim narodima, primjerice u dalekim misijama u Africi ili prije toga u Kini!

Braća će dobiti novo izdanje u samostane, a svi koji žele – i u samostanu i u okolnim župnim kućama – imati Leksikon i u svojoj osobnoj knjižnici, mogu ga uzeti besplatno.

Leksikon će se prodavati po cijeni od 30 KM. Narudžbe na Tajništvo Provincije.

dr. fra Robert Jolić

Cromin

Organizaciji HKM Zürich na Duhovski je ponedjeljak, 29. svibnja 2023. održan 19. po redu susret hrvatskih ministranata i malih misijskih zborova – CROMIN. Preko petsto ministranata i članova malih misijskih zborova ispunilo je dvoranu Sportskoga centra *Gries* u Volketswilu. Na tribinama je bio velik broj roditelja i drugih odraslih. Prisutne su pozdravili fra Antonio Šakota, koordinator hrvatskih katoličkih misija u Švicarskoj, Isabel Vasquez, direktorica *Migratia* – ureda biskupske konferencije Švicarske za strance i Martin Stewen – predstavnik lokalne Crkve. Svečanom euharistijskom slavlju predsjedao je fra Goran Azinović.

Nakon svete mise uslijedili su pojedinačni nastupi malih misijskih zborova. Nastupili su: *Andeli*

svjetla iz Basela, *Mir i dobro* iz Berna, *Sv. Tarzicije* iz St. Gallena, *Glasnici mira* iz Aargaua, *Trubaduri sv. Franje* iz Luzerna i *Sv. Ante* iz Züricha. Ovaj programski dio animirao je fra Vine Ledušić, dok je fra Ivan Prusina vodio zborova podijelio prikladne zahvalnice.

Jednosatni predah i tjelesna okrepja uslijedili su nakon zahtjevna duhovnog i glazbeno-odgojnog programa. Čast prvog nastupa u sportskome dijelu

programa pripala je natjecateljima u trčanju i trčanju (skakanju) u vreći. Nakon toga uslijedila su nezaobilazna nogometna natjecanja. Odrasli su se tijekom sportskih natjecanja družili uz ukusno jelo, dobru kapljicu, pjesmu i ples. Nakon završnih igara natjecateljima su – u svim sportskim disciplinama i starosnim kategorijama – podijeljena prigodna odličja. No, bez obzira na postignute sportske rezultate svi sudionici su dobili prigodnu medalju. *Mir i dobro!*

Završi rad fra Branimira Novokmeta

Dana, 31. svibnja 2023. godine, o blagdanu Pohoda Blažene Djevice Marije, na Papinskom institutu za svetu glazbu u Rimu, u institutskoj crkvi, za slavlja svete euharistije, izveden je završni rad našega fra Branimira Novokmeta, *Missa Cum júbilo*, za mješoviti zbor i soliste uz pratnju orgulja, skladan pod mentorstvom maestra Michelea Manganellia, profesora

Instituta i *maestra di cappella* katedrale u Firenzi.

Isto tako, početkom svibnja, tijekom osamnaestodnevnog klauzure, napisao je fra Branimir i svoj završni oratorij *Ego sum resurrectio et vita* (La risurrezione di Lazzaro), prema izvještaju iz Ivanova evanđelja, za soliste, zbor i simfonijski orkestar, pod mentorstvom maestra Silvana Presciuttinia, profesora na istom

Institutu. Time je fra Branimir uspješno završio svoj formativni put propedeutike, bakalaureata i licencijata, iz umjetničkog područja glazbene umjetnosti, polja crkvene glazbe, grane crkvene kompozicije, stekavši naslov maestra, magistra svete glazbe.

Mastru fra Branimiru želimo mir, ustrajnost i Božji blagoslov u životu i radu.

fra Perica Ostojić

55. svehrvatsko hodočašće Gospi u Einsiedeln

Ove godine su hrvatski katolički vjernici(-ce) iz Švicarske i susjednih joj zemalja, sukladno svojoj desetljetnoj tradiciji, u subotu 10. lipnja i nedjelju 11. lipnja, hodočastili svojoj nebeskoj zaštitnici – čudotvornoj Gospi u Einsiedeln. Euharistijskim slavljinama, koja je predvodio krčki biskup mons. Ivica Petanjak, uz suslavljenje hrvatskih misionara, prethodili su uobičajeni pozdravni proslovi sadašnjega koordinatora HKM u Švicarskoj fra Antonija Šakote. Nakon što je u svojim proslovima naglasio ljepotu hodočašća i činjenicu da smo, zapravo, svi hodočasnici na ovoj zemlji koji, dok s jedne strane osjećamo snažnu pripadnost svojim obiteljima, svome narodu i Bogu, s druge, pak, strane, u dubini svoga srca, osjećamo još snažniju želju za polaskom na putovanje svoga života. Ta, u čovjeku duboko ukorijenjena potreba, u biti otkriva veliku istinu o nama – istinu da smo, zapravo, vječni tražitelji, putnici i hodočasnici, kako je to lijepo sažeo sveti pisac

u 63. psalmu: „O Bože, ti si Bog moj. Gorljivo tebe tražim. Tebe žeda duša moja, tebe želi tijelo moje, kao zemlja suha, žedna, bezvodna. U svetišću sam tebe motrio, gledajući ti moć i slavu.“ Branimir riječima je pozdravio uglednoga gosta iz Domovine, mons. Ivicu Petanjka, koji se rado odazvao našem pozivu prihvatitvi ulogu duhovnoga predvoditelja programskih točaka ovoga dvodnevnog molitveno-pokorničkog susreta. Na hodočašću je sudjelovalo dojmljivo mnoštvo katoličkih Hrvatica i Hrvata iz Švicarske i susjednih joj zemalja, unatoč različitim tehničkim poteškoćama zbog biciklističke utrke – Tour de Suisse – koja se ove godine preklapila s našim tradicijskim pohodnom ovom znamenitom srednjoeuropskom hodočasničkom odredištu.

Pobožnost križnoga puta zapravo je prva zahtjevnija točka dvodnevnog hodočasničkog programa. Riječ je o molitveno-pokorničkoj ponudi koja je, sukladno desetljetnim iskustvima, zbog poslovične vremenske ćudljivosti

našega hodočasničkoga odredišta, uvijek pod posebnom pozornošću – hodočasnika i organizatora. Ove godine su, Bogu hvala, vremenski uvjeti bili idealni, što je jamačno ohrabrilo i one malo opreznije da se, u doista dojmljivom broju, okupe pred prvom postajom i spremno krenu uz Kalvariju kako bi, molitvom i pjesmom, djelatno sudjelovali u ovoj programskoj pokorničkoj hodnji. Ni tehničke smetnje, glasovne i građevne, nisu bitnije utjecale na vjerničku odlučnost sudionika mimohoda koji se dostojanstveno, uz naizmjeničnu pjesmu i molitvu, strpljivo – od postaje do postaje – kretao prema svome cilju – završnoj postaji na vrhu Kalvarije. Pred postajama su predmolili predstavnici pojedinih misija, dok je uvodnu i završnu riječ i blagoslov hodočasnika imao biskup Petanjak.

U subotnjem euharistijskom slavlju, posvećenom Blaženoj Djevici Mariji, mons. Petanjak je u svojoj homiliji poseban naglasak stavio na, kako je rekao, čudesni susret Božje i ljudske

volje koji je svoj najljepši izričaj našao u srcu Blažene Djevice Marije koja je, pristankom na Božji naum spasenja ljudskog roda, „prepustila Gospodinu putove svoje“ (usp. Ps 37,5) predajući se bez zadržke u njegove ruke. Propovjednik je, u nekoliko navrata – u završnoj homiliji na vrhu Kalvarije i tijekom euharistijskih slavlja u bazilici, pokazao neskrivenu radost zbog nazočnosti velikoga broja mladih hodočasnika potičući ih da i sami, tijekom ovih molitveno-pokorničkih dana, Bogu

svojoj nedjeljnoj homiliji biskup je pokušao pozornim vjernicima približiti poziv učenika (carinika) Mateja koji je, zahvaljujući Isusovu zacjeljujućem pogledu od izdajnika postao svjedokom i gorljivim promicateljem Isusove Radosne vijesti. Upravo taj događaj, naglasio je propovjednik, poticaj je i poziv i nama da nikada ne zatvaramo vrata svoga srca „grešnicima našega doba“, svjesni da je Bogu sve moguće, pa i promjena srca i uma onih najudaljenijih od svjetla i evanđeoske istine.

učenici u vremenu napretka i osamljenosti“, na temelju iskustava iz Domovinskoga rata, snažno naglasio da napredak nerijetko nije čimbenik koji ljude zbližava, nego upravo suprotno – prava nesreća. Čovjek se, prema biskupovim riječima, gomilajući bogatstvo i uživajući u napretku, često zna zatvoriti u sebe i otuđiti od stvarnoga života, što često dovodi do ozbiljnih patoloških stanja poput depresije – bolesti 21. stoljeća – kako ju neki, zbog učestale pojavnosti, rado nazivaju. Stoga kršćanin uvijek treba

nešto obećaju kako bi, svojim malim obećanjima, potvrdili svoju privrženost onome koji uvijek ostaje vjeran svojim obećanjima, čemu su zalog njegova Riječ i Duh Branitelj, koji nas uvodi u svu istinu i podsjeća na sve Isusove riječi (Iv 14,26). U

Nedjeljni program je, nakon dvosatne ponude sakramenta pomirenja u samostanskoj kapelici, započeo biskupovim predavanjem u 11.00 sati u Velikoj samostanskoj dvorani. Cijenjeni gost je u svom predavanju pod radnim naslovom „Biti Isusovi

imati na umu Isusove opomene kada je riječ o nerazumnom gomilanju bogatstva i življenju za samoga sebe kako bi, sukladno svome pozivu i izvornom poslanju, te od Boga darovanim duhovnim i materijalnim talentima, mogao vršiti Božju volju i biti

znak evanđelja u ovome svijetu potrebnom obraćenja, počevši od vlastitoga srca.

Pred kraj nedjeljnoga misnoga slavlja fra Antonio je izrekao nekoliko riječi zahvale. Najprije je, kako i pristoji, zahvalio Bogu na prekrasnom vremenu i svim darovima koje smo jamačno, tijekom ovoga dvodnevnog molitveno-pokorničkog susreta pod okriljem Crne Gospe u Einsiedelnu, primili. Potom je zahvalio biskupu Ivici na poticajnim, poučnim i sadržajnim propovijedima i predavanju u nedjeljno jutro, braći svećenicima za raspoloživosti za slavljenje sakramenta pomirenja, te hodočasnicima na radosnom i djelatnom sudjelovanju u svim programskim

točkama. Iskrenu zahvalu uputio je i članovima prigodnoga međumisijskoga zbora koji je, pod stručnim ravnanjem prof. Jelene Kučak Vujnović i uz maestralnu orguljsku pratnju prof. Dragice Bošnjak, euharistijskim slavljinama podario toliko potrebnu slavljeničku i liturgijsku toplinu. Na kraju je posebnu zahvalu uputio fra Mići Pinjuhu, voditelju HKM St. Gallen koji je, kako je naglasio, 23 godine zauzeta i sustavna rada ugradio ne samo u duhovnu skrb o katoličkim Hrvatima i Hrvatima u Ticinu i St. Gallenu, nego i u brojne druge zajedničke pastoralne projekte katoličkih misija u Švicarskoj. Pri tom je s posebnom zahvalnošću istakao pokretanje Cro-Mina – redovitog

godišnjeg susreta ministranata i malih misijskih zborova 2003. godine, 16-godišnju uredničku skrb o MOVIS-u i petogodišnju službu koordinatora od siječnja 2012. do siječnja 2017. godine. Na kraju mu je poželio sretan povratak u Domovinu, dobro zdravlje i plodne umirovljeničke dane, što je vjerničko mnoštvo popratilo spontanom i snažnim pljeskom. Svoj zaglavni proslov je završio riječima: „Zahvalni našoj nebeskoj Majci na zagovoru i zaštiti, još se jednom ‘pod obranu njezinu utječemo’, kako bismo ponovno, u hodočasničkom raspoloženju, došli k njoj u zadnju subotu rujna – na Rumeni list!“

fra Antonio Šakota

Tribina: Kako se bolje međusobno razumjeti?

LONDON – U Pastoralnom centru sv. Leopolda Bogdana Mandića u kanadskom Londonu održana je tribina „Kako se bolje međusobno razumjeti?“ u utorak 18. srpnja.

Prije predavanja nazočni su se pomolili. Gost predavač bio je prof. dr. fra Iko Skoko. U prvom je dijelu predavanja fra Iko govorio o važnosti četiri tipa odnosa u životu svake osobe: 1. odnos s Bogom, 2. odnos sa samim sobom, 3. odnos s drugim osobama i 4. odnos s okolinom. U drugom dijelu je govorio o interpersonalnoj komunikaciji koja može pomoći izgrađivati odnose i razumijevanje s drugim. Otvorenost je temelj razumijevanja i povjerenja. Zaključio je predavanje riječima: „Onaj koji uvijek krivi i optužuje drugoga za svoje neuspjehe i nerazumijevanja stvara u

sebi gorčinu i pretvara se u osobu koja na kraju krivi sudbinu kako joj za sve kriva u životu.“

Slušatelji su postavljali pitanja koja su se uglavnom odnosila na nesporazume i konflikte na radnim mjestima. Predavač je odgo-

vori kako je važno znati odgovoriti na reakciju. Odgađanje reakcije ne znači slabost i popuštanje. Treba potražiti pogodan trenutak kad ćemo iznijeti svoju stvar i svoje razmišljanje.

A. Raič

Na vrhu hrvatske ljestvice prodanih albuma – svećenik

(CROATIA RECORDS, ZAGREB).
Kompilacija 50 originalnih pjesama (Croatia Records) koje izvodi fra Šito Ćorić nalazi se na broju

jedan ljestvice prodaje domaćih albuma. Tim je rezultatom, prvi put od 5. prosinca 2018. jedno izdanje duhovne glazbe na vrhu

ljestvice najprodavanijih naslova.

Fra Šito Ćorić prvi je izvođač duhovne glazbe od sastava Emanuel na vrhu ljestvice prodaje. Isto tako, kompilacija njegovih snimaka je treća kolekcija singlova jednoga izvođača na broju jedan ove godine. Ranije su ove godine na vrhu su sa svojim kompacijskim izdanjima bili Parni valjak (*Vrijeme ljubavi*, 18. siječnja) i Fit (*The Best of – 40 godina (1982. – 2022.)*, od 21. lipnja do 19. srpnja).

50 originalnih pjesama fra Šite Ćorića je ukupno 11. album na prvom mjestu ljestvice u 2023. godini i peti objavljen ove godine, a da se našao na vodećoj poziciji u tekućoj kalendarskoj godini. Tjedna ljestvica prodaje Hrvatske diskografske udruge nastaje na osnovu kompiliranja podataka s 164 prodajna mjesta iz Hrvatske i internetskih trgovina diskografskih kuća.

Medaljon Općine i Počasni građanin općine Tomislavgrad

Izbornik hrvatske nogometne reprezentacije Zlatko Dalić i duvanjski franjevac Ante Pranić preuzeli su dodijeljena im javna priznanja općine Tomislavgrad Medaljon Općine i Počasni građanin.

Javno priznanje, Medaljon Općine dodijeljen je fra Anti Praniću na prijedlog Kulturno informativnoga centra u Tomislavgradu zbog njegova dugogodišnjeg postignuća na području kulture, umjetnosti i drugih pod-

ručja društvenog života jer je kao svećenik, književnik i vizionar svojim društvenim, književnim, svećeničkim i umjetničkim radom i zalaganjem za opće dobro zadužio zajednicu.

Skulpturu fra Didaka darovala Lidija Topić Bouwen

Dana 11. travnja 2023. godine na Uskrsni utorak oko 16 sati u Franjevački samostan sv. Petra i Pavla u Mostaru dolazi obitelj Topić, Berislav i Mira, roditelji pokojne kćeri Lidije Topić Bouwen. Berislav i Mira, pogođeni preranom smrću svoje Lidije vele:

- „Naša Lidija, nažalost, nije doživjela otvaranje svoje samostalne izložbe na Širokom Brijegu u Franjevačkoj galeriji krajem listopada. Na toj je izložbi bila

i njezina skulptura fra Didaka Buntića. Mislimo da je bila sklona Vama dati skulpturu u knjižnicu koju vi vodite. Mi se pridružujemo njezinoj želji i mislimo da je lijepo da njezin rad bude s vama u knjižnici dok vi njom upravljate i da tu trajno ostane.“

Lidija je poprsje fra Didaka maestralno uradila i odlila u bronci. Kad je Lidijin fra Didak bio postavljen u zavičajnom dijelu Knjižnice, provincijal fra Jozo Grbeš je pred svima predmolio

molitvu za pokojnu Lidiju.

Nastavljeno je druženje u samostanu s roditeljima pokojne Lidije, njezinim sinom Filipom i mužem Patrikom, njezinom rodbinom i suradnicima u politici i diplomaciji. Svi su oni došli odati svoju hvalu i divljenje pokojnoj Lidiji koju i u vječnosti bilježi njezin predivni duševni osmijeh na licu. Fra Didak je zahvaljujući Lidiji došao među svoje fratre, kojih su djela oko njega, te s njima druguje u zaslužnoj vječnosti.

Dr. fra Miljenko Šteko prvi dobitnik je ovogodišnje Međunarodne nagrade za mir „papa Pavao VI.“ u svetišću Kraljice mira na Monte Scalambra u Italiji

U biskupiji Palestrina-Tivoli, u talijanskoj pokrajini Lazio, nalazi se planinski vrh Monte Scalambra na 1.420 metara nadmorske visine. Godine 1976. na vrh planine postavljen je veliki kip (visine 3 metra) u bronci, posvećen Kraljici mira, u znak pomirenja naroda Europe. Repliku kipa blagoslovio je papa Pavao VI., te održao govor koji je potom uklesan u ploču postavljenu u podnožju velikoga kipa. Uz kip je izgrađeno i svetište posvećeno Mariji Kraljici mira. Na 40. obljetnicu postavljanja kipa, u spomen na blagoslov pape sv. Pavla VI., od 2016. godine ustanovljena je Međunarodna nagrada za mir nazvana po sv. Pavlu VI., a dodjeljuje se oko liturgijske svetkovine Blažene Djevice Marije Kraljice.

Na prijedlog Organizacijskoga odbora za nagrade, ovogodišnji (2023.) prvi dobitnik Međunarodne nagrade za mir „papa Pavao VI.“ je dr. fra Miljenko Šteko, gvardijan međunarodnog zavoda Antonianum u Rimu. U obrazloženju dodjele stoji da je „fra Miljenko za vrijeme svoje službe Predsjednika UFME – Unije Manje braće Europe sa sjedištem u Bruxellesu – u dva mandata (do ožujka 2023.), te provincijala Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja BDM iz Mostara – u dva mandata (do svibnja 2022.), te osobito po svome višegodišnjem djelovanju i odgovornostima u odnosu na župu i fenomen Međugorje, izabran za ovogodišnjega prvog laureata.“

Fra Miljenko je u službi predsjednika UFME od listopada 2013. brojnim inicijativama, projektima i dopisima doprinio širenju franjevačkog postulata „mira i dobra“ u Europi, a osobito su zapaženi i navođeni njegovi realistični i ohrabrujući dopisi franjevačkim provincijama i javnosti u vrijeme pandemije Covid-19, te mirovni doprinosi UFME u vrijeme agresije na Ukrajinu. Isto tako, za vrijeme fra Miljenkove službe provincijala u Hercegovačkoj franjevačkoj provinciji, i uz njegovo sudjelovanje, djelovala je, u sklopu Dikasterija za nauku vjere, međunarodna komisija za istraživanje fenomena Međugorja, na čijem čelu je bio kardinal Camillo Ruini. U službi provincijala fra Miljenko je najprije dočekaao posebnoga izaslanika Svete Stolice za župu Međugorje nadbiskupa Henryka Hosera,

koji je potom imenovan apostolskim vizitatorom s posebnom ulogom za župu Međugorje. Nakon blagopokojnog Hosera, fra Miljenko Šteko je kao provincijal primio i novoga nadbiskupa mons. Aldu Cavallija. Sve ovo vrijeme, u službama koje je obnašao, fra Miljenkova postupanja i djelovanje doprinijeli su općem miru i pomirenju.

Svečanost dodjele održana je u Svetišću Kraljice mira na Monte Scalambra u subotu 19. i nedjelju 20. kolovoza 2023.

Središnju misu, u nedjelju 20. kolovoza u 16.30, predvodio je fra Miljenko Šteko, a potom su, uz sudjelovanje brojnih uglednika, uslijedile dodjele odličja.

Fra Miljenko je, kao redovnik, želio odličje primiti i posvetiti Hercegovačkoj franjevačkoj provinciji čiji je član i svim fratriba koji su pastoralno djelovali i djeluju u župi Međugorje.

Novo u nakladničkom nizu Recipe

Robert Jolić, HERCEGOVAČKI FRANJEVCI STO GODINA U SLANOM, Franjevačka knjižnica Mostar, RECIPE, knjiga 28, Mostar, 2023., str. 392.

Gradnja franjevačkog samostana i crkve posvećenih sv. Jeronimu u Slanome započela je uskoro po kupnji Dubrovačkoga primorja 1399. godine, kada je taj prostor prešao iz ruku bosanskoga bana i humskih velmoža u posjed Dubrovačke Republike. U samostanu su boravili i djelovali najprije franjevci Bosanske franjevačke vikarije, potom stoljećima Dubrovačke vikarije i provincije, a od 1889. ujedinjene zadarsko-dubrovačke provincije sv. Jeronima. Hercegovački franjevci su samostan u Slanome kupili 1914., veoma povoljno, ali su zbog protivljenja dubrovačkoga dijela provincije sv. Jeronima

u njegov posjed ušli tek 1922. godine, i to po odredbi Generalne uprave Franjevačkog reda. Otada je prošlo sto godina. U obnovu samostana i crkve uloženo je puno, ali se hercegovački fra-

njevci nikada nisu pokajali jer je samostan služio i služi za odmor braće, za duhovne vježbe i obnove – i ne samo franjevac, nego i drugih redovničkih zajednica i svećenika. K tome su franjevci od 1962. preuzeli i upravu župe Slano, a već otprije, kao i danas služe i neke druge župe Dubrovačke biskupije u blizini. K tome su u međuvremenu preuzeli i samostane u Orebiću i na otoku Badiji, koji su izvorno također pripadali provinciji sv. Jeronima. Ova je monografija posvećena svima onima koji su uložili svoj trud i znoj u vođenju samostana, kao i u pastoralnome djelovanju na tome području.

Marijan Sivrić, DUBROVAČKE OPORUKE O FRANJEVCIMA U DUBROVNIKU, U HUMSKOJ ZEMLJI, BOSNI I DRUGIM PODRUČJIMA NA ISTOČNOJ OBALI JADRANA, Franjevačka knjižnica Mostar, RECIPE, knjiga 29, Mostar, 2023., str. 277.

Dr. Marijan Sivrić je u svojim višedesetljetnim „kopanjima“ po dubrovačkim arhivima pronašao i mnoštvo vrijednih podataka o nastanku i životu franjevačkih samostana u dubrovačkoj okolici, pa tako i u srednjovjekovnom Humu i Bosni, ali i u prvim stoljećima po osmanskome osvajanju zemlje. Osobito puno podataka može se pronaći u oporukama dubrovačkih građana, koji su često dio svoje ostavštine ostavljali upravo crkvama i samostanima, među njima i franjevačkim. Kako se djelatnost dubrovačkih trgovaca u zaleđu nije prekinula ni nakon turskog osvajanja Bosne i Hercegovine, to se brojni podatci mogu pronaći i za ta stoljeća.

U knjizi se donosi sedam već tiskanih Sivrićevih znanstvenih prinosa, objavljenih u raznim prigodama i u raznim zbornicima radova ili časopisima, te dva dosad neobjavljivana. Svima im

je zajedničko dvoje: temelje se na dubrovačkim arhivima i govore o franjevcima i njihovim samostanima, i to na prostoru bivše Dubrovačke Republike, kao i susjednih područja. Držali smo da je bilo uistinu potrebno skupiti sve te radove u jednu knjigu, jer će sada svi zainteresirane za povijest Dubrovačke Republike, Huma (Hercegovine), u starim i novim granicama, kao i srednjovjekovne Bosne, a osobito za povijest franjevaštva na tim prostorima, sve te vrijedne podatke imati skupljene na jednome mjestu.

Knjigu je priredio i Predgovor napisao dr. fra Robert Jolić, a recenzije su napisali dr. fra Marko Karamatić i dr. fra Josip Sopta.

Raspored osoblja

PROVINCIJALAT

Franjevačka 1, pp 153
88 000 Mostar
tel.: (036) 333-525
faks: (036) 333-526
www.franjevci.info
mostar@franjevci.info

PROVINCIJAL

fra Jozo Grbeš

VIKAR PROVINCIJE

fra Miro Šego

DEFINITORI

fra Mladen Vukšić
fra Danko Perutina
fra Ante Bekavac
fra Josip Vlašić
fra Slaven Brekalo

SLUŽBE

TAJNIK

fra Stanko Ćosić

EKONOM

fra Jure Barišić

IZASLANIK ZA BRAČU U ŠVICARSKOJ

fra Niko Leutar

TAJNIK ZA EVANGELIZACIJU I MISIJE

fra Ljubo Kurtović

TAJNIK ZA FORMACIJU I STUDIJE

fra Ante Bekavac

MODERATOR TRAJNE FORMACIJE

fra Josip Vlašić

ODGOJITELJ POSTULANATA

I SKRB ZA SJEMENIŠTARCE

fra Stanko Ćosić

POMOĆNI ODGOJITELJ POSTULANATA

fra Svetozar Kraljević

ODGOJITELJ NOVAKA

fra Ivan Landeka ml.

POMOĆNI ODGOJITELJ NOVAKA

fra Andrija Majić

ODGOJITELJ BRAĆE S JEDNOSTAVNIM ZAVJETIMA

fra Josip Serđo Ćavar

POMOĆNI ODGOJITELJ BRAĆE S JEDNOSTAVNIM ZAVJETIMA

fra Renato Galić

POVJERENIK ZA SVETU ZEMLJU

fra Andrija Majić

DUHOVNI ASISTENT OFS-A

fra Josip Vlašić

DUHOVNI ASISTENT FRAME

fra Jozo Hrkać

PROMICATELJ DUHOVNIH ZVANJA

fra Jozo Hrkać

VICEPOSTULATURA "FRA LEO PETROVIĆ I 65-ORICA SUBRAĆE"

fra Miljenko Mića Stojić, vicepostulator

DELEGAT PROVINCIJE ZA ZAŠTITU MALO- LJETNIKA I RANJIVIH ODRASLIH OSOBA

fra Ivan Sesar

isesar21@outlook.com

00385 91 617 2494

VIJEĆA

VIJEĆE ZA DUHOVNOST

fra Josip Vlašić, pročelnik

Članovi Vijeća: Gvardijani

TAJNIŠTVO ZA EVANGELIZACIJU I MISIJE

fra Ljubo Kurtović, tajnik i promicatelj evangelizacije

Članovi Vijeća: Župnici župa povjerenih Provinciji i
fra Filip Sučić

TAJNIŠTVO ZA FORMACIJU I STUDIJE

fra Ante Bekavac, tajnik

Članovi: Svi odgojitelji, moderator trajne formacije
i promicatelj duhovnih zvanja

VIJEĆE ZA EKONOMIJU

fra Jure Barišić, pročelnik

Članovi: Provincijski i samostanski ekonomi

VIJEĆE ZA INFORMIRANJE, KULTURNO-ZNANSTVENU I IZDAVAČKU DJELATNOST

fra Robert Jolić, pročelnik

fra Ante Marić

fra Ivan Ivanda

fra Miljenko Mića Stojić

fra Ante Bekavac

VIJEĆE ZA KARITATIVNU I SOCIJALNU DJELATNOST

fra Slaven Brekalo, pročelnik

fra Svetožar Kraljević

fra Jozo Radoš

fra Dragan Ružić

fra Nikola Rosančić

VIJEĆE ZA KULTURNO-POVIJESNU BAŠTINU, GRADITELJSTVO I SAKRALNU UMJETNOST

fra Miro Šego, pročelnik

Gvardijani provincije i gvardijani u Slanome i u
Dubravi,

potrebni stručnjaci iz područja liturgije, arhitekture,
građevinarstva, sakralne umjetnosti i konzervatorija

VIJEĆE ZA PRAVDU, MIR I SKRB ZA SVE STVORENO

fra Mladen Vukšić, pročelnik

fra Stanko Mabić

fra Anthony Burnside

fra Mario Knezović

fra Jozo Hrkać

VIJEĆE ZA PASTORALNU SKRB NA PROMICANJU DUHOVNIH ZVANJA

fra Jozo Hrkać, pročelnik

Duhovni asistenti Frame

USTANOVE

MIR I DOBRO, službeno glasilo

Franjevačka 1, pp 153

88 000 Mostar

tel.: (036) 333-525

faks: (036) 333-526

mostar@franjevci.info

www.franjevci.info

Odgovorni urednik

fra Jozo Grbeš, provincijal

Glavni urednik

fra Stanko Ćosić, tajnik Provincije

EKONOMAT

Franjevačka 1, pp 153

88 000 Mostar

tel./faks: (036) 323-223

ekonomat.hfp@gmail.com

Ekonom

fra Jure Barišić

ARHIV

Franjevačka 1, pp 153

88 000 Mostar

tel.: (036) 333-488

faks: (036) 333-489

Arhivar

fra Robert Jolić

fra Ante Tomas

pomoćnik arhivara za fototeku

KNJIŽNICA

Franjevačka 1, pp 153

88 000 Mostar

tel./faks: (036) 334-237

fraknjmo2005@gmail.com

Knjižničar

fra Ante Marić

BOGOSLOVI

Avenija Gojka Šuška 2

10 040 Zagreb-Dubrava

tel./faks: +387-1-29-11-931

www.fra3.net

Magistar bogoslova
fra Josip Serdo Ćavar

Pomoćni magistar bogoslova
fra Renato Galić

NOVICIJAT

Trg sv. Ante 1
88 320 Ljubuški-Humac
tel./faks: (039) 832-583
novicijat@franjevci.info

Odgojitelj novaka
fra Ivan Landeka ml.

Pomoćni odgojitelj novaka
fra Andrija Majić

POSTULATURA

Franjevačka 1, pp 153
88 000 Mostar

Odgojitelj postulanata
fra Stanko Ćosić

Pomoćni odgojitelj postulanata
fra Svetozar Kraljević

SJEMENIŠTE

FRANJEVAČKO SJEMENIŠTE SINJ
Fratarski prolaz 4
21230 SINJ
frasjemeniste.sinj@gmail.com

Zadužen za sjemeništare
fra Stanko Ćosić

VICEPOSTULATURA

“FRA LEO PETROVIĆ I 65-ORICA SUBRAĆE”
Kardinala Stepinca 14
88 220 Široki Brijeg
tel.: 039-700-325; fax: 039-700-326
mostar@pobijeni.info
www.pobijeni.info

fra Miljenko Mića Stojić, vicepostulator

FONDOVI

FOND SOLIDARNOSTI

Franjevačka 1, pp 153
88 000 Mostar
tel./faks: (036) 323-223
ekonomat.hfp@gmail.com

FOND ZA ODGOJ FRATARA

Franjevačka 1, pp 153
88 000 Mostar
tel./faks: (036) 323-223
ekonomat.hfp@gmail.com

Pomoć bližnjemu

1. MAJČINO SELO

Ustanova za predškolski odgoj i socijalnu skrb
Ul. Kralja Tomislava, 71
88266 Bijakovići-Međugorje
tel.: (036) 653-000
faks: (036) 653-020
vita@tel.net.ba
www.mothersvillage.org

Upravno vijeće
fra Branimir Musa, predsjednik
fra Dario Dodig
fra Mladen Vukšić
Mario Žilić
Andrea Bevanda

Ravnatelj
fra Dragan Ružić

2. MILOSRDNI OTAC

Udruga za pomoć u rehabilitaciji ovisnika
Kralja Tomislava 100
88266 Bijakovići-Međugorje
tel.: (036) 651567
motac@tel.net.ba
www.milosrdni-otac.com/

Predsjednik udruge
fra Dragan Ružić

3. MEĐUGORJE MIR – MAJČINO SELO

Kralja Tomislava 69
88266 Bijakovići-Međugorje
tel.: (036) 651 704,
medjugorje.caritas@tel.net.ba

Adresar

Predsjednik udruge
fra Dragan Ružić

Tiskarstvo

FRAM-ZIRAL
Put za Aluminij bb
88 000 Mostar
tel.: (036) 351-281
faks: (036) 352-657
fram@fram.ba
www.fram.ba

Ravnatelj
fra Miro Šego

NAŠA OGNJIŠTA
Trg fra Mije Čuića 1
80240 Tomislavgrad
tel.: (034) 352-859
faks: (034) 352-808
nasa.ognjista@tel.net.ba

Ravnatelj i glavni urednik
fra Gabrijel Mioč

BRAĆA U DOMOVINI

Bosna i Hercegovina

1. HUMAC – SAMOSTAN SV. ANTE

Trg Sv. Ante 1.
88 320 Ljubuški-Humac
tel.: (039) 833-000; 830-970
faks: (039) 830-992
www.humac.ba; info@franjevci-humac.info

Uprava
fra Dario Dodig, gvardijan
fra Andrija Majić, sam. vikar
fra Andrija Majić, ekonom

Župa sv. Ante

Trg sv. Ante 1.
88 320 Ljubuški-Humac
tel.: (039) 833-000; 830-970
faks: (039) 830-992

Bratstvo

fra Dario Dodig
gvardijan, župnik
dodigdario@gmail.com

fra Andrija Majić
sam. vikar, sam. ekonom, ž. vikar,
pom. odgojitelj novaka
andrija.majic36@gmail.com

fra Radoslav Dragičević
ž. vikar

fra Klement Galić
de familia

fra Ferdo Majić
ž. vikar

fra Rade Vukšić
de familia
andrija.vuksic@bluewin.ch

fra Andrija Nikić
de familia
nikic.andrija@tel.net.ba

fra Petar Ljubičić
ž. vikar
fra.petar@gmail.com

fra Mladen Herceg
ž. vikar
mladen.herceg@tel.net.ba

fra Vlado Lončar
de familia
vlado.loncar2@gmail.com

fra Marko Dragičević
ž. vikar
marko.dragicevic1947@gmail.com

fra Vlado Buntić
de familia

fra Ivan Matijašević
de familia

fra Ivan Landeka ml.
ž. vikar, odgojitelj novaka
fraivanl@yahoo.com

fra Marko Bandić
ž. vikar
marko90bandic@gmail.com

fra Franjo Markić
ž. vikar
fra.franjo.markic@gmail.com

GALERIJA "MAJKA"

Trg Sv. Ante 1
88 320 Ljubuški-Humac
tel./faks: (039) 832-581; 835-000

MUZEJ

Trg Sv. Ante 1
88 320 Ljubuški-Humac
tel./faks: (039) 832-581; 835-000
Ravnatelj: Gvardijan samostana Humac

Kuće i župe samostanskog okružja

1. DRINOVC I – Župa sv. Mihovila Arkandela

88 344 Drinovci
tel.: (039) 672-425; faks: (039) 672-572

fra Josip Mioč
župnik, duh. asistent Frame
josipmiocsljajo@gmail.com

fra Dario Galić
ž. vikar, duh. asistent OFS-a
dagalic987@gmail.com

2. GORICA – Župa sv. Stjepana

88 345 Sovići
tel.: (039) 670-294
zupni.ured.gorica@gmail.com

fra Marin Karačić
župnik, duhovni asistent OFS-a i Frame
marin.karacic@gmail.com

fra Goran Ćorluka
ž. vikar
corluka1@gmail.com

fra Vinko Mikulić
ispovjednik

HRVATSKA FRANJEVAČKA ARHEOLOŠKA ZBIRKA "SV. STJEPANA PRVOMUČENIKA"

88 345 Sovići
tel./faks: (039) 670-294

Ravnatelj
Župnik Župe Gorica

Kustos
Kapelana Župe Gorica

3. KLOBUK – Župa sv. Marka

88 324 Klobuk
tel./faks: (039) 845-096

fra Ante Kurtović
župnik
fraantekurtovic@gmail.com

4. RUŽIĆI – Župa sv. Ivana Krstitelja

88 347 Ružići
tel.: (039) 674-291

fra Tomislav Jelić
župnik, duh. asistent Frame
ftj.too@gmail.com

5. TIHALJINA – Župa Bezgrješnog začeca BDM

88 348 Tihaljina
tel.: (039) 673-004

fra Ljubo Kurtović
župnik
ljakurtovic96@gmail.com

6. VELJACI – Župa sv. Ilije Proroka

88 326 Vitina
tel.: (039) 841-801
zupni.ured.veljaci@tel.net.ba

fra Željko Grubišić
župnik, duh. asistent OFS-a
zeljko.grubisic@tel.net.ba

fra Branimir Musa
ž. vikar
branemusa@net.hr

7. VITINA – Župa sv. Paškala

88 326 Vitina
tel./faks: (039) 841-890

fra Stanko Mabić
župnik
stanko.mabic@tel.net.ba

fra Ivan Boras
župni vikar, duh. asistent OFS-a
fraivanboras@gmail.com

2. KONJIC – SAMOSTAN SV. IVANA KRSTITELJA

Omladinska 1.
88 400 Konjic
tel./faks: (036) 730-653

Uprava
fra Ferdo Boban, gvardijan
fra Drago Vujević, župnik, sam. vikar
Župa sv. Ivana Krstitelja
Omladinska 1.
88 400 Konjic
zukonjic@gmail.com
tel./faks: (036) 730-653

Bratstvo

fra Ferdo Boban
gvardijan
ferdoboban46@gmail.com

fra Drago Vujević
župnik, sam. vikar, sam. ekonom
adresanovadrigo@gmail.com

3. MOSTAR – SAMOSTAN SV. PETRA I PAVLA

Franjevačka 1., pp 153
88 000 Mostar
tel.: (036) 319-688
faks: (036) 327-348

Uprava
fra Danko Perutina, gvardijan
fra Ante Marić, sam. vikar
fra Ante Marić, ekonom

Župa sv. Petra i Pavla

Franjevačka 1., pp 153
88 000 Mostar
tel.: (036) 319-688
faks: (036) 334-231
www.franjevci-mostar.info
zupasvpetraipavla@gmail.com

Bratstvo

fra Jozo Grbeš
provincijal

fra Danko Perutina
gvardijan, župnik, definitor
dperutina@gmail.com

fra Mijo Križanac
časni brat

fra Ivan Bebek
de familia

fra Filip Sučić
ž. vikar
filip.pilesucic@gmail.com

fra Ljubo Lebo st.
ispovjednik

fra Svetozar Kraljević
ž. vikar, voditelj Dompesa, pomoćni odgojitelj
postulanata
fr.svetozar@gmail.com

fra Ante Marić
sam. ekonom, ž. vikar, provincijski knjižničar
fraante.maric@tel.net.ba

fra Ante Tomas
pomoćnik arhivara za fototeku
ante.tomas@gmail.com

fra Marko Jurić
ž. vikar
fra.markojuric@gmail.com

fra Robert Jolić
ž. vikar, arhivar Provincije
rjolic@tel.net.ba

fra Ante Kelava
ž.vikar duh., duh. asistent OFS-a
ante.kelava1@gmail.com

fra Stanko Ćosić
tajnik provincije, odgojitelj postulanata, ž. vikar
stenx84@gmail.com

fra Tomislav Crnogorac
ž. vikar, duh. asistent Frame
tomo.crnogorac30@gmail.com

fra Alen Barać
časni brat

fra Fran Ćorić
ž. vikar
fr.coric@gmail.com

fra Mario Kvesić
časni brat

Kuće i župe samostanskog okružja

1. ČERIN – Župa sv. Stjepana
88 265 Čerin
tel./faks: (036) 652-139
zupni.ured-cerin@tel.net.ba

fra Velimir Bagavac
župnik, duh. asistent Frame
velimirbagavac@yahoo.com

fra Tomislav Sablje
ž. vikar
tomislavsablje@gmail.com

fra Stjepan Neimarević
ž. vikar

fra Branimir Novokmet
ž. vikar
fbranekmet@gmail.com

2. ČITLUK – Župa Krista Kralja
88 260 Čitluk
tel.: (036) (036) 642-540; 643-710
faks: (036) 640-018
zupa.citluk@tel.net.ba

fra Miro Šego
župnik, vikar Provincije, duh. asistent OFS-a
miro.segol@tel.net.ba

fra Ivan Slišković
ž. vikar, duh. asistent Frame
ivan.slija@gmail.com

fra Slaven Tomić, ofm
ž. vikar
slaventomic@gmail.com

3. GORANCI – Župa Uznesenja BDM
88 000 Mostar
tel.: (036) 381-102

fra Ivan Ivanda
župnik
ivan.ivanda@gmail.com

4. GRADNIĆI – Župa sv. Blaža
88 260 Čitluk
tel./faks: (036) 642-006

fra Nikola Rosančić
župnik, duh. asistent OFS-a i Frame
nikolarosancic@gmail.com

5. MEĐUGORJE – Župa sv. Jakova apostola
Gospin trg 1
88 266 Međugorje
tel.: (036) 650-206; 650-310, 651-333
faks: (036) 651-444
www.medjugorje.hr

fra Zvonimir Pavičić
župnik, duh. asistent OFS-a
zvonimir.pavicic@gmail.com

fra Ivan Dugandžić
ž. vikar
fra.ivan.dugandzic@gmail.com

fra Karlo Lovrić
ž. vikar
karlo.lovric@medjugorje.hr

fra Slavko Soldo
ž. vikar
slavko.soldo.ss@gmail.com

Adresar

fra Jozo Grubišić
ž. vikar
jozo34095@gmail.com

fra Dragan Ružić
ž. vikar, ravnatelj Majčina sela
druzic@libero.it

fra Josip Marija Katalinić
časni brat

fra Jure Barišić
ž. vikar, ekonom Provincije
jure.barisic79@gmail.com

fra Antonio Primorac
ž. vikar
toniprimorac3@gmail.com

fra Ivan Hrkać
ž. vikar, duh. asistent Frame
ivan.hrkac.fra@gmail.com

fra Marin Mikulić
ž. vikar
mikulicmarin93@gmail.com

Samostan školskih sestara franjevk
Donji Baraći 8
88 266 Međugorje
tel./faks: (036) 651 - 578

Duhovnik
fra Tomislav Pervan
tomislav.pervan@tel.net.ba

**4. ŠIROKI BRIJEG – SAMOSTAN
UZNESENJA BDM**
Kardinala A. Stepinca 14
88 220 Široki Brijeg
tel.: (039) 702-900
faks: (039) 702-935

Uprava
fra Ivan Marić ml., gvardijan
fra Augustin Čordaš, vikar
fra Ante Penava, ekonom

Župa Uznesenja BDM
Kardinala A. Stepinca 14
88 220 Široki Brijeg
faks: (039) 702-936

Bratstvo

fra Ivan Marić ml.
gvardijan, župnik
maric.iko@gmail.com

fra Dane Karačić
ž. vikar, duh. asistent OFS-a
fradanek@gmail.com

fra Ante Penava
sam. ekonom, ž. vikar
tonipenava@gmail.com

fra Stanko Banožić
ž. vikar
stanko.b@bluewin.ch; stanko.banozic@hotmail.com

fra Valentin Vukoja
ž. vikar
metaljke@gmail.com

fra Miljenko Mića Stojić
vicepostulator, ž. vikar
www.miljenko.info

fra Augustin Čordaš
ž. vikar
gusta432@gmail.com

fra Zlatko Ćorić
od jeseni HKM Graubünden
z.zlatko7@gmail.com

fra Džoni Dragić
ž. vikar
dzoni_mo@hotmail.com

fra Franjo Ćorić
ž. vikar, duh. asistent Frame
frafranjocoric@gmail.com

fra Ivan Crnogorac
ž. vikar
ivan.crnogorac73@gmail.com

**FRANJEVAČKI MUZEJ I
GALERIJA ŠIROKI BRIJEG**
Kardinala Al. Stepinca 14
88 220 Široki Brijeg
tel/faks: (039) 702-922; 705-816
franjevacka.galerija@gmail.com
www.fmg-sb.com

Ravnatelj:
Gvardijan samostana Široki Brijeg

Kuće i župe samostanskog okružja

1. POSUŠJE - Župa Bezgrješnog začeca BDM
88 240 Posušje
tel.: (039) 681-052
faks: (039) 680-79

fra Mladen Vukšić
definitor, župnik
framladenvuksic@gmail.com

fra Ante Leko
ž. vikar

fra Ivan Landeka st.
ž. vikar, duh. asistent OFS-a
ivan.landeka@tel.net.ba

fra Jozo Hrkać
ž. vikar, područni asistent Frame
jozohrkac@gmail.com

fra Robert Pejić
ž. vikar
fr.robertpejicic@gmail.com

fra Alojzije Slavko Anđelić, ofm
ž. vikar
slavko.andjelic3@gmail.com

**FRANJEVAČKI MUZEJ
"U KUĆI OCA MOJEGA"**
Trg fra Grge Martića 1, 88 240 Posušje
tel: (039) 685 – 295

2. IZBIČNO – Župa sv. Josipa Radnika
88 220 Široki Brijeg
tel./faks: (039) 719-500

fra Robert Kiš
župnik
zupniuredizbicno@gmail.com

3. KOČERIN – Župa sv. Petra i Pavla
88 226 Kočerin
tel.: (039) 711-300

fra Mario Knezović
župnik, duh. asistent Frame
fra.mario@tel.net.ba

fra Velimir Mandić
ž. vikar, duh. asistent OFS-a
velimir.mandic@tel.net.ba

4. LJUTI DOLAC – Župa sv. Ane
88 223 Ljuti Dolac
tel./faks: (039) 713-169
zupniuredljutidolac@gmail.com

fra Ignacije Alerić
župnik
ignacije.aleric@gmail.com

5. POLJA, MASNA LUKA – Kuća molitve
Kapelanija sv. Ilije Proroka
p.p. 42
88 240 Posušje
tel./faks: (039) 718-100

fra Josip Vlašić
kapelan Polja, ravnatelj
josipvl@gmail.com

fra Petar Krasić
ispovjednik

fra Marko Galić
časni brat, provincijski krojač
galicmarko13@gmail.com

fra Ante Melhior Mitar

6. POSUŠKI GRADAC – Župa sv. Franje Asiškog
88 243 Broćanac
tel./faks: (039) 694-321
www.posuski-gradac.com

fra Petar Drmić
župnik, duhovni asistent OFS-a
petar.drmic@tel.net.ba

7. RAKITNO – Župa sv. Ivana Krstitelja

88 245 Rakitno
tel.: (039) 692-126
faks: (039) 692-533

fra Vlatko Soldo
župnik
vladosoldo25@gmail.com

8. RASNO – Župa sv. Franje Asiškog

88 342 Dužice
tel.: (039) 712-555

fra Stipe Biško
župnik
stipe.bisko@gmail.com

5. TOMISLAVGRAD – SAMOSTAN SV. ĆIRILA I METODA

Trg fra Mije Čuića 1
80 240 Tomislavgrad
tel.: (034) 352-091; 352-447
faks: (034) 352-808
www.samostan-tomislavgrad.info

Uprava
fra Bože Milić, gvardijan
fra Hrvoje Miletić, vikar
fra Hrvoje Miletić, ekonom

Župa sv. Mihovila Arkandela

Trg fra Mije Čuića 1
80 240 Tomislavgrad
tel.: (034) 352-091; 352-447
faks: (034) 352-808

Bratstvo

fra Bože Milić
gvardijan
boze.milic@gmail.com

fra Hrvoje Miletić
župnik, sam. ekonom, sam. vikar,
duh. asistent OFS-a
miletichrvoje@yahoo.com

fra Ante Ivanković
de familia

fra Gabrijel Mioč
ž. vikar

fra Luka Zorić
de familia
zoricluka654@gmail.com

fra Ante Pranjić
ž. vikar
a.pranjic@gmx.net

fra Josip Jolić
de familia
jozo.jolic@tel.net.ba

fra Vinko Kurevija
ž. vikar
vinkokurevija1@gmail.com

fra Stjepan Martinović
ž. vikar
stjepan.martinovic61@gmail.com

fra Radomir Krišto
časni brat

fra Mate Tadić
ž. vikar
mathetaus@gmail.com

fra Nikola Jurišić
ž. vikar, duhovni asistent Frame
njurismic992@gmail.com

FRANJEVAČKI MUZEJ TOMISLAVGRAD

Trg Mije Čuića 2
80 240 Tomislavgrad
Ravnatelj: Gvardijan samostana Duvno

Kuće i župe samostanskog okružja

1. BUKOVICA – Župa sv. Franje Asiškog

80 243 Mesihovina
tel./faks: (034) 316-054

fra Stipe Marković
župnik
markovicstipe52@gmail.com
bukovicazupa@gmail.com

fra Jozo Radoš
ž. vikar, ravnatelj „Kapi ljubavi“

2. KONGORA – Župa Presv. Srca Isusova
80 244 Kongora
tel/fax: (034) 365-600
zupni.ured.kongora@tel.net.ba

fra Mario Ostojić
župnik, vojni kapelan
mario.ofm@gmail.com

3. ROŠKO POLJE – Župa sv. Ivana Krstitelja
80 247 Roško Polje
tel./faks: (034) 369-105

fra Mladen Rozić
župnik
mladen.rozic@tel.net.ba

4. SEONICA – Župa Uznesenja BDM
80 343 Mesihovina
tel.: (034) 368-043

fra Sretan Ćurčić
župnik
sretan.curcic@tel.net.ba

5. ŠUICA – Župa sv. Ante Padovanskog
80 249 Šuica
tel.: (034) 367-100

fra Anthony Burnside
župnik, duh. asistent Frame
asburnsi@bih.net.ba

HRVATSKA

Pozivni telefonski broj 00385

1. BADIJA – SAMOSTAN UZNESENJA BDM
pp 102
20 260 Korčula
tel.: +385-20-712-566
faks: +385-20-711-561

fra Ivan Sesar
upravitelj samostana Badija,
delegat za Kustodiju u Albaniji,
prov. pravnik, delegat Provincije za zaštitu
maloljetnika i ranjivih odraslih osoba
isesar21@outlook.com

2. SLANO – SAMOSTAN SV. JERONIMA
Slanskih pomoraca 4
20 232 Slano
tel./faks: (020) 871-277

1. Slano
Slanskih pomoraca 4
20 232 Slano
tel./faks: (020) 871-277
samostan.slano@gmail.com

fra Stipan Klarić
gvardijan, župnik
stipanklaric@gmail.com

fra Ante Medić
pastoralni suradnik
ante.medic350@gmail.com

fra Stipe Pervan
de familia

fra Damjan Perić
časni brat, vikar, ekonom
rujan.kuk.@gmail.com

2. Ošlje
tel.: 020 / 752-655
20 205 Topolo

fra Stipan Šarić
župni upravitelj: Ošlje i Topolo
stipansaric@gmail.com

fra Ivan Marić st.
župni upravitelj: Smokovljani i Lisac
imaric1967@gmail.com

3. OREBIĆ - SAMOSTAN UZNESENJA BDM
Celestinov put 6 - 20250 OREBIĆ
tel. 020 - 713 075

fra Šimun Romić
upravitelj samostana
simonrezani@gmail.com

fra Milan Jukić
časni brat, čuvar muzeja i galerije

fra Venancije Malić

Adresar

4. ZAGREB – SAMOSTAN BEZGRJEŠNOG ZAČEĆA BDM

Avenija Gojka Šuška 2
10 040 Zagreb-Dubrava
tel.: (01) 29-11-931
faks: (01) 29-11-935
www.herc-fra3.net

Uprava
fra Slaven Brekalo, gvardijan
fra Ante Bekavac, sam. vikar
fra Ante Bekavac, sam. ekonom

Bratstvo

fra Slaven Brekalo
gvardijan

fra Josip Serdo Čavar
odgojitelj bogoslova
serdjo_cavar@yahoo.com

fra Šimun Oreč
ispovjednik
fr.simun.orec@gmail.com

fra Jozo Zovko
ispovjednik
padre.jozo@gmail.com

fra Zoran Senjak
ispovjednik
zo.senjak@gmail.com

fra Ante Bekavac
ispovjednik, profesor, sam. vikar
antebekavac@gmail.com

fra Ivica Zovko
KUĆA SV. FRANJE
Dom za starije i nemoćne osobe
Sv. Izidora 5, Odra
10 020 Novi Zagreb
trajni đakon, na liječenju
ivica.zovko@zg.t-com.hr

fra Renato Galić
pomoćni odgojitelj bogoslova, duh. asistent Frame
renatogalic26@gmail.com

fra Alen Pajić
alen.pajic88@gmail.com

GOSPIĆKO-SENJSKA BISKUPIJA

fra Draženko Tomić
župnik župe Uznesenja BDM u Brinju i exurrendo
upravitelj župa Sv. Antuna Padovanskog u Letincu i
Sv. Ivana Krstitelja u Lipicama.
drazenko_t@yahoo.com

BRAĆA U ZAPADNOJ EUROPI

AUSTRIJA

Pozivni telefonski broj 0043

Župe

1. MARIA SAAL

Tanzenberg 1
9063 MARIA SAAL

fra Franjo Vidović
profesor, rektor, župnik
franjo.vidovic@tanzenberg.com

ITALIJA

Pozivni telefonski broj 0039

Via Merulana 124 B
00185 ROMA

fra Miljenko Šteko
gvardijan Međunarodnog zavoda Antonianum u
Rimu - Collegium S. Antonii Patavini in Urbe
guardcisa@gmail.com
Tel. +39 06 70373470
miljenko.steko@medjugorje.hr

fra Perica Ostojić
student
pegaostojic@gmail.com
Via S. Maria Mediatrice 25
00165 Roma:

fra Vjekoslav Milićević
tajnik Generalnog ministra
fravjekom@yahoo.com

NJEMAČKA

Pozivni telefonski broj 0049

HRVATSKE KATOLIČKE MISIJE

1. AUGSBURG

Alte Gasse 15-A
86152 Augsburg
tel.: (0821) 519-802; 581-839
faks: (0821) 582-702
www.hkm-augsburg.de

fra Ivan Čilić
voditelj misije
ICilic@gmx.de

fra Mate Logara
kapelan u misiji
matelogara@yahoo.com

fra Tomislav Puljić
misionar
tomislavpuljic@yahoo.com

2. NERSINGEN

NEU – ULM
Alte Landstr. 3
89 278 NERSINGEN
tel.: 0049 – 7308 - 7734
www.hkm-neu-ulm.webnode.com

fra Ivan Leutar
voditelj misije
leutar@a1.net

3. SINGEN-VILLINGEN

Rielasingerstr. 41
78224 Singen
tel: (07731) 66-353
fax: +49 – 7731 – 749 – 464.
www.hkmsingenvillingen.de
info@hkmsingenvillingen.de
stan: Pfarrhaus St. Nikolaus, Singenerstrasse 14
78315 Böhrlingen Radolfzell

fra Robert Crnogorac
voditelj misije
robert.crnogorac@gmx.de

ŽUPE

AUGSBURG

Inningerstrasse 29
86179 AUGSBURG
tel.: (0821) 881-103; faks: (0821) 883-254

fra Mate Čilić
župnik
mate.cilic@bistum-augsburg.de

TÜBINGEN

Wilhelmsstift Tübingen
Collegiumsgasse 5
72070 Tübingen

fra Ivan Penavić
student
ivanpenavic@gmail.com

fra Iko Skoko
priprema za Švicarsku – HKM Zürich
ikoskoko@gmail.com

ŠVICARSKA

Pozivni telefonski broj 0041

HRVATSKE KATOLIČKE MISIJE

1. AARAU

Bahnhofplatz 1
5400 BADEN
tel.: 062-8220474
faks: 062-8225775

fra Niko Leutar
voditelj misije
Tödistrasse 21
5430 WETTINGEN
nleutar@bluewin.ch

2. BASEL

Waldenburgerstrasse 32
CH - 4052 Basel
Tel: 0041 61 692 76 40
petar.topic@bluewin.ch

fra Petar Topić
voditelj misije

3. BERN

Quartiergasse 12
3013 Bern
tel.: (031) 331-56-52
faks: (031) 332-12-48
www.hkm-bern.com

fra Gojko Zovko
voditelj misije
goja.z@bluewin.ch

4. FRAUENFELD

Klösterliweg 7
8500 Frauenfeld
mob.: +41 79 101 42 84
hkmfrauenfeld@bluewin.ch
www.hkm-frauenfeld.ch

fra Mika Stojić
voditelj misije
mika.stojic@gmail.com

5. GRAUBÜNDEN

Kath. Kroatenmission
Postfach 307
7004 Chur

fra Vine Ledušić
od jeseni HKM Zug
vineledui@yahoo.it
hkmgr@bluewin.ch

6. LAUSANNE - WALLIS

Terbinerstr. 51a
CH - 3930 Visp

fra Vladimir Ereš
fra.vlado@gmx.ch

7. LUZERN

Hrvatska katolička misija
Kath. Kroatenmission
Matthofring 2/4
CH - 6005 Luzern
Tel.: 0041 41 360 04 47; 041 360 15 04
www.hkm-luzern.ch
hkm.luzern@bluewin.ch

fra Branko Radoš
voditelj misije
branko.rados@gmx.ch
Mob.: 0041 79 541 35 08

8. SOLOTHURN

HKM Solothurn
Reiserstrasse 83
CH-4600 Olten
tel: 0041-62-2964100
faks: 0041-62-294101

fra Šimun Ćorić
voditelj misije
s_coric@bluewin.ch

9. ST. GALLEN

Paradiesstrasse 38
9000 St. Gallen
tel.: (071) 277-83-31
faks: (071) 277-83-36
info@hkm-stgallen.ch; www.hkm-stgallen.ch

fra Marinko Šakota
voditelj misije od jeseni 2023.
marinko.sakota@medjugorje.hr

fra Mijo Pinjuh
povratak u Provinciju
fra_mico@bluewin.ch

10. TICINO

Al Mai 18
6528 Camorino
tel.: (091) 840-23-06
faks: (091) 840-29-05

fra Slaven Mijatović
voditelj misije
slavenmijatovic777@gmail.com

11. ZUG

Landhausstr. 15
6340 Baar Zg
tel.: (041) 767-71-43
faks: (041) 767-71-44
hkm@zg.kath.ch

fra Slavko Antunović
povratak u Provinciju

Langgasse 18
6340 Baar Zg
tel.: (041)763-11-86
mob.: 0041/799391393
slavko.antun@gmail.com
slavko.antunovic@ka.htnet.hr

12. ZÜRICH

Kroatische kath. Mission - Zürich
Schlossgasse 32
8003 Zürich
tel.: (044) 455-80-60
faks: (044) 461-19-39
hkm.zuerich@bluewin.ch; www.hkmzuerich.ch

fra Ivan Prusina
voditelj misije
ivan.prusina@bluewin.ch

fra Antonio Šakota
voditelj HKM Bern od jeseni 2023.
tonisakota@gmail.com

fra Goran Azinović
misionar
azinus@gmail.com

ŽUPE

1. NETSTAL, Gl

Kreuzbühlstr. 9
8754 NETSTAL, Gl
tel.: (055) 640-17-75
faks: (055) 640-57-03

fra Ljubo Leko
župnik župe Netstal i ž. upravitelj župe Glarus
ljubo.leko@bluewin.ch

BRAĆA U KUSTODIJI

Hrvatska franjevačka kustodija Svete Obitelji

4848 South Ellis Avenue
Chicago, IL 60615
773-536-0552

kustos: fra Marko Puljić-Vlahić, ofm
markopofm@gmail.com
chicagoofm@gmail.com
www.crofranciscans.com

FRANJEVAČKI SAMOSTAN SV. ANTE

4848 South Ellis Avenue
Chicago, IL 60615
773-373-3463
chicagoofm@gmail.com

fra Josip Nenad Galić, ofm,
gvardijan
josephgalic@aol.com

fra Marko Puljić-Vlahić, ofm
markopofm@gmail.com

fra Pavao Maslač, ofm
pmaslach1951@gmail.com

fra Lawrence Frankovich, ofm
lafranofm@aol.com

fra Zvonimir Kutleša, ofm
zkutlesa@yahoo.ca

fra Ilija Puljić, ofm
frailijapuljic@gmail.com

fra Luka Ćorić
lukacoric25@gmail.com

fra Vinko Baćak, ofm
bogoslav
cikitg@gmail.com

fra Danijel Sentić
bogoslav

fra Jakov Jure Nikolić
bogoslav

HRVATSKI ETNIČKI INSTITUT

4851 South Drexel Boulevard
Chicago, IL 60615
773-536-0552

fra Antonio Musa, ofm, ravnatelj
fr.antoniomusa@gmail.com
hei@dijaspora.hr
www.croatian-institute.org

HRVATSKA ŽUPA SV. ĆIRILA I METODA

502 West 41st Street
Cardinal Stepinac Place
New York, NY 10036
Tel: (212) 563-3395
Fax: (212) 868-1203

Adresar

fra Nikola Pašalić, ofm,
župnik
kuca502@gmail.com

fra Lovro Šimić, ofm,
župni vikar
fralovro13@gmail.com

HRVATSKA ŽUPA SV. JERONIMA

2823 South Princeton Avenue
Cardinal Stepinac Way
Chicago, IL 60616
Tel: (312) 842-1871
Fax: (312) 842-6427
stjeromecroatian@gmail.com
www.stjeromecroatian.org

fra Antonio Musa, ofm,
župnik
fr.antoniomusa@gmail.com

fra Gabrijel Škibola, ofm,
župni vikar
gabrijelskibola@gmail.com

HRVATSKA ŽUPA SRCA ISUSOVA

2864 East 96th St.
Chicago, IL 60617
Phone: (773) 768-1423
Fax: (773) 768-3750

fra Stephen Bedenikovich, ofm,
župnik
sbofm26@comcast.net
www.sacredheartcroatian.org

HRVATSKA ŽUPA BL. ALOJZIJA STEPINCA

6346 NORTH Ridge Avenue
Chicago, IL 60660
Tel: (773) 262-0535
Fax: (773) 262-4603

fra Dražan Boras, ofm,
župnik
brljica@yahoo.com
www.blessedstepinac.com

HRVATSKA ŽUPA SRCA ISUSOVA

917 North 49th Street
Milwaukee, WI 53208-3017

Phone: 414-774-9418
Fax: 414-774-7406

fra Dragan Bolčić, ofm,
župnik
draganbolcic@gmail.com
www.sacredheartmilwaukee.org

HRVATSKA ŽUPA SV. JOSIPA

2112 South 12th Street
St. Louis, MO 63104
Tel: (314) 771-0958
Fax: 314-771-0958

fra Stjepan Pandžić, ofm,
župnik
fr.pandzic@gmail.com

KANADA

HRVATSKO FRANJEVAČKO SREDIŠTE I ŽUPA KRALJICE MIRA

9118 Winston Churchill Boulevard
Norval, ON, L0P 1K0
Tel: 905-456-3203
Fax: 905-450-8771
cfcnorval@gmail.com
www.norvalqueenofpeace.com

fra Robert Kavelj, ofm,
župnik
kaveljlith@gmail.com

fra Stipe Rotim, ofm,
župni vikar
stipe.rotim13@gmail.com

fra Ljubo Branimir Lebo, ofm,
župni vikar
ljubo@cogeco.net

HRVATSKA ŽUPA SV. OBITELJI

180 Schweitzer Street
Kitchener, ON, N2K 2R5
Tel: (519) 743-7121
Fax: (519) 571-0115

fra Veselko Kvesić, ofm,
župnik
vkvesic61@gmail.com
(Povlačimo se sa župe tijekom 2023.)

HRVATSKA ŽUPA
SV. LEOPOLDA MANDIĆA
2889 Westminster Drive
London, ON N6N 1L7
Tel: (519) 681-8472;
Fax: (519) 681-2120

fra Ivica Majstorović, ofm,
župnik
frivicam@hotmail.com

HRVATSKA ŽUPA
SV. FRANJE ASIŠKOGA
1701 Turner Road
Windsor, Ont. N8W 3J9
Tel. 519-252-6871

fra Miro Grubišić, ofm,
župnik
framiro@sentex.ca

HRVATSKA ŽUPA
SV. NIKOLE TAVELIĆA
4990 Place de la Savane
Montreal, Quebec, H4P 1Z6
Tel: 514 -739-7497
Fax: 514 -737-6803

fra Stipe Renić, ofm,
župnik
stiperenic@yahoo.com
croatianchurchmtl@gmail.com
www.croatianchurchmtl.ca

CONGO

La province St Benoit l'Africain
Av. Likasi 636, Lubumbashi
R.D. Congo

fra Pero Čuić
pperocuic@yahoo.fr

SVETA ZEMLJA

Terra Sancta College
2, Keren Hayesod Street
P.O.B. 871
91008 Jerusalem
ISRAEL

fra Željko Barbarić
zeljkobarbaric@gmail.com

